The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago. Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexiko $2.00 per year.
Subscription to Foreign countries..... $3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Adress all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

Sanvaitinis Laikrasztis
'LIETUVA'
Išeina kas Pétnyčią, Chicago, Ill.
Prenumerata Suvien. Valstijose, Kanadoje ir Mexike ant metų $2.00.
Kitose Viešpatystėse „ „ $3.00.
Prenumerata turi buti iš viršaus apmokama.
Apgarsinimų prekės gaunamos per laiską.
"Lietuva" spaudina visokias Knygas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuogeriausiai.
Visuose reikaluose adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 40 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 2 Spalių (October) 1903 m. Metas XI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Amerikoj po senovei pačto užveizdoj atranda vis daugiau urėdninkų, kurie išnaudojo randą ant savo ir savo draugų ir geradėjų naudos.

Neužkenčianti svetimų ateivių amerikonai tą savo neužkantą teisinà tuomi, buk svetimtaučiai savo netinkamais persitikrinimais gali išnaikinti gerus papročius ir persitikrinimus amerikonų; buk svetimtaučiai ne pažįsta amerikoniškų tiesų ir jų ne godoja. Tas negodojimas ir ne pažinimas tiesų gali terp svetimtaučių kartais, bet retai, atsitikti ir tai tik terp mažai apšviestų ateivių, negalinčių suprasti reikalo godojimo tiesų. Iš tikro vienog ateiviai labiau godoja Amerikos tiesas negu amerikonai, kadangi kur kas didesnė dalis ateivių prie godojimo tiesų priprato namieje; jeigu kartais terp jų pasitaiko sulaužymai tiesų, tai sulaužymai tie buva menki, maži; labiau prieš krašto tiesas, ir tai ne menkuose dalykuose, nusideda amerikonai: jie ir tai toki, kuriems priderėtų buti tiesų dabotojais, laužo ir mynioja savo krašto tiesas daug svarbesniuose dalykuose negu visi ateiviai drauge paimti.

Štai dabar užgimė štraikai Cripple Creek, Koloradoj, kastynėse. Ant dabojimo tvarkos ir kastynių savasties atsiuntė miliciją po vadovyste jenerolo Chase. Šitas ponas liepė tuojaus suareštuoti keturis darbininkų vadovus, nors jie ne davė nė jokios priežasties ir skundo ant suareštuotų ne padavė sudui, kuris vien gali spręsti apie kaltę suareštuotų žmonių. Kada sudžia pareikalavo atvedimo į sudą suareštuotų, jenerolas juos atvedė, bet sudo butą apstatė ne vien su ginkluotais kareiviais, bet ir su kanuolėms ir sude, dabojimui areštuotų, atsiuntė ginkluotus kareivius, visai nesiklausęs sudžios, kuris vien tokiuose atsitikimuose gali spręsti, kas yra reikalingu, o kas ne. Kada sudžia išdavė nusprendimą, kad suareštuoti turi but atiduoti civiliškoms valdžioms, jenerolas Chase ne paklausė, bet liepė kareiviams nuvesti suareštuotus atgal į kalėjimą kareivių stovyklose. Čia jenerolas Chase parodė tokią negodonę sudo, kokia Europoj niekur, net Maskolijoj ir Turkijoj, negali atsitikti ir ar kas užtai drįs jį nubausti? Jeigu koks ateivys sude išdrįstų vien paabejoti apie teisingumą sudo nusprendimo, juk jį tuojaus pasodytų į kalėjimą; jeigu už nieką laiko sudo nusprendimą milicijos jenerolas, nieks iš turinčių valdžią nė lupų ne drysta atverti. Kada savo laike Peterburgo sudas išteisino garsią maskolišką revoliucijonierę, Verą Zasulič, žandarai ne dryso sude išteisintą užkabinti, laukė vien ant ulyčios, ar ne pasiseks ją paimti; Amerikoj paprastas milicijos jenerolas už nieką laiko sudo nusprendimą ir jo ne klauso. Toki atsitikimai gali but vien mažose Vidurinės Amerikos republikose, kur anarchija ir revoliucijos beveik nesiliauja. Tiesų laužytojais Amerikoj todėl yra ne ateiviai, bet per politikierių malonę įgavę didesnę valdžią tikri amerikonai. Šteto gubernatorius prisakė jenerolui Chase išduoti suareštuotus darbininkų vadovus civiliškoms valdžioms, bet tie darbininkų užtarėjai vis dar sėdi milicijos kalėjime. Ne gana to. Milicija pasodino į kalėjimą iš kitur pargabentus darbininkus, kurie, dasižinoję, kad Cripple Creek yra štraikai, atsisakė eiti į darbą. Nieko panašaus nė Maskolijoj ne gali atsitikti.

Išjuokimai tiesdarystos pasitaiko ne vien prietikiuose su darbininkais. Štai po paskutinei karei su Išpanija Amerikai pateko, terp kitko, ir sala Guam, Australijoj. Amerikos paskirtam gubernatoriui patiko namai, gražiai įrengti, vieno Amerikos laivynės oficiero. Kadangi savininkas už gubernatoriaus paskirtą prekę savo namų nė parduoti, nė parsamdyti ne panorėjo, tai gubernatorius tuos namus priverstinai paėmė ant savo naudos. Nuskriaustasis oficieras kreipėsi į augščiausią sudą, bet ir čia teisybės nerado: augščiausias sudžia Knox pripažino, kad salos Guam gubernatorius turėjo tiesą paimti namus ne jam prigulinčius. Argi todėl Amerikos gubernatoriai turi tiesą paimti ant savo naudos ir pačias ir dukteris gyventojų jų valdžiai pavestų kraštų? Tokių pažiurų ateiviai ne reikalauja nuo amerikonų mokintiesi, kadangi jos nieko bendro su doros principais ne turi, jos priešingos elementariškai dorai.

Viršininkas kariškų pajiegų ant Filipinų salų praneša, jog įtekmingesni pasikėlimo palaikytojai nuolatai pasiduoda amerikonams ir kad pasikėlimas greitai puola ir neužilgio turės su visu išnykti. Gal ištikro ne truksta pasiduodančių, bet rodosi, kad ant Filipinų yra dar gana besipriešinančių. Štai pereitą sanvaitę vienas iš tokių vadovų buvo apvaldęs gana didelį miestą provincijoj Batangas, paėmė ginklų krautuves ir su ginklais išsinešdino vėl į kalnus.

Rytinė Azija.

Korėjos randas, norėdamas priversti maskolius, pasisamdžiusius didelius girių plotus, pasitraukti, pranešė naujam rytinės Azijos maskoliškų valdybų vice carui, jog ne gali pasižadėti apginti maskolių, kertančių medžius Korėjos giriose; rodyjo jiems su visu išsinešdinti iš Korejos. Caro vietininkas ant to atsakė, jog jeigu Korėjos randas ne įstengia apginti esančių čia maskoliškų ukėsų, tai tuom užsiims maskoliška kariumenė, kuri bus išsiųsta į Korėją, jeigu maskoliški pavaldiniai čia esanti atsirastų pavojuje.

Jeigu Japonijos laikraščiai yra išreikštojais gyventojų geismų, tai reiktų neužilgio laukti karės Japonijos su Maskolija, į kurią turėtų įsikišti ir Anglija, kadangi, pagal pirma padarytą sutarimą terp Japonijos ir Anglijos, paskutinė, jeigu užgimtų karė terp Japonijos ir Maskolijos, turi stoti Japonijos pusėj. Japonija reikalauja, kad Maskolija, kaip yra pasižadėjusi, ateinantį mėnesį ištrauktų savo kareivius iš Mandžurijos. Gyventojai reikalauja, kad ir per karę priversti maskolius išpildyti savo pažadėjimą. Vien Japonijos ministerių perdėtinis, nors teiposgi mato, kad ateitėj be karės terp Maskolijos ir Japonijos apsieiti ne galės, rodyja nesiskubinti su pradėjimu karės, bet palaukti, kada Maskolija įsipainios į karę ant Balkanų pussalio. Ištikro tai svarbus klausymas. Maskolija nežino dabar kam parodyti didesnį nuolankumą kad ne iššaukti karės: Japonijai, ar Turkijai? Dabar iš Japonijos į Portą Arthuro atkako maskoliškas pasiuntinys Japonijoj; jis keliauja pas rytinės Azijos maskoliškų valdybų caro vietininką, admirolą Aleksiejevą ir kaip mena, veža išlygas, ant kokių Japonija sutinka susitaikyti su Maskolija. Nežinia tik, ar maskoliškas vice karalius ant tų Japonijos išlygų norės sutikti. Parankiausiai Japonijai buvo pradėti karę su Maskolija porą metų atgal, kol Siberijos geležinkelis nebuvo gatavas ir Maskolija nebutų galėjusi daug kareivių greitai sutraukti į rytinę Aziją. Dabar Maskolija jau daug tvirtesnė, negu buvo porą metų atgal, todėl ir karė su ja butų sunkesnė.

Pietinių Chinų pasikėlėliai atlaikė paslaptą susirinkimą provincijoj Kwang Tieng. Pietiniuose kraštuose pasikėlėliai laikosi gana tvirtai. Ciecorienės vietininkas Tsing umai sugrįžo į Kantoną ir rengia kariumenę, kuri bus išsiųsta prieš pasikėlėlius.

Balkanų pussalis.

Ant Balkanų pussalio sanlygos, iš tikro apverktinos. Turkai skerdžia krikščionis, degina kaimus; prie progos tuom pačiu krikščioniški pasikėlėliai atmoka mahometonams: degina mahometoniškus kaimus, plėšia turtus ir skerdžia gyventojus, kurie gyvena ramiai ir sultano valdžios teipjau nekenčia kaip ir krikščionys, kadangi valdžios skriaudžia ir išnaudoja visus. Jeigu visi gyventojai eitų išvien, jiems ne sunku but išsiliuosuoti iš po netikusios sultano valdžios: besiėdant ir besiskerdžiant terp savęs, turkai gali suvaldyti pasikėlimą. Ne tik nesikenčia krikščionys su turkais, bet ir terp pačių krikščionių nėra vienybės: bulgarai, kurių yra daugiausiai, nekenčia grekonių ir rumunų, o tie nekenčiamiejie atmoka bulgarams tokia jau ne meile. Tokiose sanlygose kraujo praliejimai gali trauktiesi ilgai; turkai, nors turi daugiau kariautojų, negali suvaldyti išsiskirsčiusių ant didelių plotų pasikėlėlių, o pasikėlėliams truksta pajiegų ant visiško išvijimo turkų iš Macedonijos.

Bulgarija ir Serbija gal pasiskubintų pasikėlėliams į pagelbą, bet tas rodosi gana pavojingu. Turkai ant rubežiaus turi sutraukę daug kareivių. Įsiveržusiems į Bulgariją arba Serbiją turkiškiems kareiviams butų daug lengviau sumušti Bulgarijos ir Serbijos armiją negu išgaudyti pasidalinusius į mažus pulkelius pasikėlėlius, išsiskirsčiusius ant didelių plotų. Bulgarija ir Serbija vėl tiki, kad prie pagelbos Macedonijos pasikėlėlių galės sumušti turkus ir išplatinti savo rubežius Turkijos kaštais. Pradėti vienog karę nieks nedrįsta, kadangi didėsės Europos viešpatystės pranešė, jog nedaleis nė vienai pusei naudotiesi iš pergalės; taigi kad iš karės, jeigu ji ir užgimtų, pergalėtojas, kas jis ne butų, nė jokio pelno ne turės.

Pereitos sanvaitės laikraščiai pagarsino, jog Maskolija stengiasi prikalbėti Austriją, kad ji daleistų Turkijai vėl apvaldyti Bulgariją ir Serbiją, ant karės su šitoms viešpatystėms duoti Turkijai reikalingus pinigus. Maskolija mat iš draugo, kokiu iki šiol savę garsino, pasirodo priešininke Balkanų pussalio tautų. Ji mat tiki, kad greičiau galima bus nuo Turkijos atimti prie geresnės progos Bulgariją ir ją sau pasilaikyti, negu užkariauti dabar.

Turkijos randas pašaukė po ginklu 64 naujus kariumenės batalijonus, taigi apie 64000 kareivių. Vieną dalį tų kareivių išsiuntė ant Bulgarijos, kitą ant Serbijos rubežių, o trečią į miestą Saloniką. Bulgarija teiposgi šaukia po ginklu savo kareivius.

Anglijos ministerių pirmsėdis apreiškė, jog jis nė jokiu budu nesistengs ardyti sutarimo Austrijos ir Maskolijos, kadangi, pagal angliško ministerio nuomonę, be noro katros nors iš šitų viešpatyščių, nieko ant Balkanų pussalio negalima padaryti. Nežinia, ar tokiais išsitarimais Anglijos ministerių perdėtinis nori išreikšti Anglijos silpnumą, kuri ne gali Maskolijos mierių stabdyti, ar per nesipriešinimą nori įpainioti Maskoliją į karę ant Balkanų pussalio, kad laike karės galėtų atgauti tą, ką nužudė Azijoj per karę pietinėj Afrikoj?

Šiaurinė Afrika.

Berlyno laikraštis, gaunantis ne retai žinias ir iš užrubežinių dalykų ministerijos, „National Ztg." neseniai pranešė, jog Prancuzija užmezgė su Europos viešpatystėms tarybas apie paėmimą po savo globa visos Morokko viešpatystės. Anglija, Italija, Išpanija ir Vokietija, taigi turinčios didžiausius reikalus Morokko viešpatystėj, sutinka atiduoti Morokko Prancuzijai nors ir ne dykai: Anglijai Prancuzija pripažįsta tiesą ant visados pasilaikyti Egiptą, kurį ji ir be pripažinimo valdo jau nuo seniai; Italijai Prancuzija daleidžia užimti prigulintį Turkijai Tripoli, ko, žinoma, be karės su Turkija ne galės padaryti, kadangi ji juk turės ginti jai prigulinčią valdybą. Išpanijai Prancuzija pripažįstą kokią ten vidurinę naudą, taigi, turbut, paskolį pinigų. Vokietija reikalauja sau vien laisvos prekystos Morokko viešpatystėj, be kitokio kokio nors atlyginimo.

Prancuziški rando laikraščiai laiko šitą paskalą už melagingą, bet priduria, kad Prancuzija vien stengsis padėti sultanui užlaikyti tvarką jo viešpatystėj ir suvaldyti maištus, jeigu jie kada nors užgimtų. Taigi tas prancuziško rando laikraščių atsakymas parodo, kad „National Ztg." ne pamelavo. Kaimynas kaimynui padeda vien tąsyk, jeigu tą daryti laiko už savo pareigą, jeigu kaimynas yra kokioj nors prigulmystėj nuo padedančio kaimyno. Gal but, kad tarybos dar galutinai neužbaigtos, tai dėlto ir ginasi prancuziškas randas, kad jos dar ne padarytos, sutarties dar nėra. Vedimo gi tarybų nė prancuziški, nė kiti laikraščiai neužgina.

Austrija.

Kadangi socialistai laike atsilankymo maskoliško caro Vindobonoj rengiasi pakelti neprilankias jam demonstracijas kaipo priešui laisvės, skriaudėjui silpnų, tai Vindobonoj ne bus iškilmingo caro priėmimo. Per Vindoboną caras vien pervažiuos, apsistos ant ilgiau viename prigulinčiame Austrijos ciecoriui zamke Vengrijoj; čia atkaks ant tarybų abiejų kraštų, taigi Maskolijos ir Austrijos, užrubežinių dalykų ministeriai. Nabago caro mat visur nekenčia ir tas jo nekentimas ištikro užpelnytas, kadangi biauresnio laisvės ir teisybės myniotojo visoj pasaulėj nėra; tame ant pirmos vietos stovi maskoliškas caras.

Nesutikimai Austrijos su Vengrija, taigi viešpatyščių esančių po valdžia vieno ir to paties ciecorians, dar vis ne pasibaigė. Austrija nesutinka kad Vengrijos kariumenėj butų vartojama vien magyariška kalba, kadangi, pagal nuomonę karės ministerijos, skirtumas kalbų ir nesupratimas kalbos ypač karės laike labai blogus gali išduoti vaisius. Tas gal ištikro atsitikti, bet negerumą galima prašalinti per pasirupinimą, kad abiejų kariumenės dalių oficierai mokėtų abidvi kalbi. Antai geriausi Maskolijos kareiviai, labiausiai atsižymėję karėse buvo finlandiečiai ne mokanti maskoliškai. Per sumaskolinimą finiškų batalijonų caras juk ne padarė geresniais finiškų kareivių, bet jūos niekesniais padarė. Dėl nepripažinimo magyariškos kalbos kaipo kalbos Vengrijos armijos, magyarai nori su visu atsiskirti nuo Austrijos ir sutverti visai atskirą viešpatystę.

Isz Lietuvos.

—o—

Iš Vilniaus.

Paminklas statomas Vilniuje garsios paleistuvės Katarinos II bus atidengtas gegužio mėnesyj ateinančių metų. Per tą laiką surinktų pinigų dabotojai turės gana progos ne mažą aukų dalį sukimšti į savo kišenių; nemažai jų jau ir sukimšo, o vienas dabotojas su pinigais net išdumė iš Vilniaus.

Ant Švento Mikalojaus ulyčios, tarnaitė mėsininko Balaso, vietoj vaistų, davė mėsininko vaikui, žinoma per neapsižiurėjimą, karbolinės rugšties. Nugabeno dar užnuodintą vaiką pas daktarą, bet ir tas neįstengė jo išgelbėti: vaikas daktaro namuose pasimirė.

Vilniuje yra vaikų auginimo sodas, teip vadinamas Frebelino Dilevskienės. Randas jai daleido šįmet prie sodo parengti ir prirengimo skyrių, į kurį galės pastoti vaikai nuo 4—7 metų. Už mokinimą ir lavinimą vaikų reikia čia mokėti po 50 rublių ant metų. Šodai toki užrubežiuose yra kiekviename didesniame mieste; Maskolijoj jų yra labai mažai.

Du sunus Kauno namų savininko Bylinskio, Stanislovas ir Mykola, vienas 19, kitas 14 metų, užsimanė keliauti po Maskoliją. Pašlavė tėvui kiek pinigų, bet ne apskaitę gerai, pašlavė per mažai. Vilniuje pinigai pasibaigė ir atsėjo nakvoti po tiltu, o valgio ir duonos prašyti nuo praeivių. Policija patėmyjo gerai apsirėdžiusius elgėtaujančius vaikus, juos suareštavo ir nugabeno ant policijos stacijos. Čia jie išpasakojo savo vargus ir pasakė, iš kur yra. Davė žinią tėvui, kuris atvažiavo į Vilnių paimti pabėgusius vaikus.

Vilniaus Pasteuro gydinyčioj, kur gydo sukandžiotus pasiutusių žvėrių, kaip matyt iš dabar pagarsintų žinių, 1901 metuose gydėsi 606 ypatos pasiutusių žvėrių sukandžiotos. Iš to skaitliaus: 469 įskiepyta pilną eilę Pasteuro vaistų, 101 visai ne skiepyta, 22 įskiepyta ne pilnai, 7 baigė gydymasi ir apart to buvo gydomos dar 7 ypatos, kurios, kaip paskui pasirodė, buvo sukandžiotos ne pasiutusių, bet visai sveikų šunų. Terp to sukandžiotų skaitliaus buvo: 291 vyriškis ir 178 moterys. Daugiausiai sukandžiotų, nes 147, buvo vaikų iki 10 metų. Daugiausiai sukandžiotų kreipėsi į gydinyčią gegužio, berželio, liepos, piutės ir lapkričio mėnesiuose. Šunų sukandžiotų gydinyčioj buvo 405 ypatos, pasiutusių kačių 34, vilkų 14, arklių 3, karvių 9, kiaulių 2, pasiutusio žmogaus 1.

Daugiausiai sukandžiotų buvo į rankas, nes 288, į kojas 108, į veidą ir galvą 38, į kitokias kuno dalis 36. Iš viso sukandžiotų skaitliaus, besigydžiusių Vilniaus Pasteuro gydinyčioj nė vienas ne įpuolė į padukimą, visi likosi apsaugoti nuo tos baisios ligos. Tas todėl aiškiai rodo, jog Pasteuro pasiutusių žvėrių sukandžiotų saugojimo budas yra geriausias, geresnis daug už išdeginimą įkandimo vietų, kadangi prie paskutinio saugojimo budo visgi pasiunta gana didelis sukandžiotų nuošimtis.

Vilniuje, visokiuose urėduose yra apie 300 moterų urėdninkių. Algos moterų vienog ne didelės: ant telegrafo gauna jos 25—35 rublių, o retai prilipa iki 50 rubl. ant mėnesio; tokios jau algos moterų yra ir ant geležinkelio. Mažiausios algos yra tarnaujančių apskričio sude ir ant pačto, nes vos po 15—25 rublių ant mėnesio.

Vilniaus aplinkinėj, netoli Verkų, ant Nėrio kranto, yra vieta, kur kiekvienas balsas, ar šaukimas atsikartoja net 7 sykius. Vakarinej Vokietijoj, ant Reino, netoli Koblenzo, yra vieta, kur balsas atsikartoja 17 kartų.

Iš Vilniaus gub.

Nuo 14 iki 19 d. piutės Vilniaus gubernijoj apsirgo visokioms limpančioms ligoms žmonių: šlakuotoms šiltinėms 61, pilvinėms šiltinėms 58, rauplėms 2 ir tymais 1.

Vilniaus girių apsaugojimo komitetas uždraudė kirsti per 15 metų medžius giriose „Volčyj Brod", Vilniaus pav., prigulinčiose maskoliui Iljašenko ir giriose Kamen Sloboda Ašmėnų pav.

Iš Vileikos, Vilniaus gub.

4 d. rugsėjo, 2 valandą ryto, prie stacijos Vileikos susimušė pačtinis geležinkelio trukis su tavoriniu. Penki vagonai II ir III kliasų pačtinio trukio likosi suvisu sudaužyti, o du dručiai pagadyti. Kaip pasirodė, susidaužę vagonai buvo seni, vos laikėsi. Ant laimės prie to susimušimo pavojingai žmonių ne sužeidė.

Iš Vitebsko.

Čianykščiame apskričio sude pasibaigė prova kapitono Stanislovo Wolbeko, kuris laike medžionės, šaudamas šerną, pataikė į štab kapitoną Zelenskį ir jį mirtinai sužeidė. Užtai Wolbek pateko po sudu. Sudas nusprendė jį ant naminio arešto, bažnytinės bausmės ir ant užmokėjimo našlei Zelenskio 7500 rubl. Kadangi Wolbek apart algos, turtų ne turi, tai našlei reiks ilgai laukti, kol prisudytus pinigus jai užmokės.

Čianykštė valgių tirinėjimo stacija tirinėjo nuo 125 produktų pardavinėtojų paimtus valgio produktus ir iš to skaitliaus tik 17 rado sveikų, ne falšnotų. Ne sveikai mat maitinasi Vitebsko gyventojai.

Drauge su paroda, atsibus susivažiavimas žemdarbių 9 vakarinių Maskolijos gubernijų. Žemdarbiai apsvarstys klausymus: pagerinimo laukų, pievų, auginamų gyvulių, sodų ir pakėlimo jau kaip kur išnaikintų girių, ypač gi klausymą pakėlimo ukininkų žemdarbystės.

Laike parodos bus teiposgi apsvarstytas klausymas parengimo kokios nors augštesnės mokslišlos įtaisos Lietuvoj. Jeigu butų nuspręsta rupintiesi apie uždėjimą universiteto tai miestas Vitebsk nori tokią moksliską įtaisą pas savę turėti. Ant uždėjimo universiteto, tas miestas siulo jam prigulintį palivarkėlį užimantį plotą 45 desiatinų, vadinamą Biluro Sokulinki, teiposgi iš miesto kasos ant to mierio žada paskirti kiek pinigų. Parankiausia vienog vieta universitetui yra Vilniuje, ant galo Vilnius, kaipo turtingesnis, daugiau iš savo iždo galėtų pinigų paskirti.

Vitebsko ukiškasis bankas už skolas paskiria ant pardavimo 62 ukininkų kolionijas, užimančias 4600 desiatinų žemės. Skola bankui ant tų kolionijų užtraukta siekia 146980 rublių ir apart to dar yra 17432 rubl. neužmokėtų randui mokesčių.

Iš Dinaburgo, Vitebsko gub.

Inžinierius Perlis gavo koncesiją ant padirbimo Dinaburge elektriškų ulyčinių karų ir elektriškų žiburių. Koncesija išduota ant 42 metų, po tiek metų visi vagonai ir įtaisymai be jokio atlyginimo pastoja miesto savaščia. Už pervažiavimą miesto karuose I kliasos reiks mokėti 5 kap., II kliasoj 3 kap., mokintiniai mokyklų mokės 2 kap. ir po ½ kap. nuo pudo už pervežimą tavorų.

Už 100 elektriškų ulyčinių žiburių Perlis reikalauja po 6000 rublių ant metų. Jis per pirmus 10 metų apsiima mokėti ant miesto naudos po ½% nuo įplaukimų, per antrą dešimtmetį po 1%, o per paskutinius 12 metų po 3%.

Padarytą su Perlisu kontraktą miestas persiuntė ant užtvirtinimo į vidaus ministeriją, bet visgi nežinia, ar ministerija jį užtvirtįs teip, kaip jis padarytas.

Iš Minsko.

Maskoliški žandarai susekė čia dideles prigavystes su geležinkelio bilietais. Tvirtai susiorganizavusi maskoliškos civilizacijos nešiotojų draugystė pardavinėjo žmonėms senus bilietus. Viršininkas tos draugystės buvo geležinkelio urėdninkas. Jis vogė senus bilietus ir davinėjo juos kitiems ant perdirbimo, o perdirbtus pardavinėjo žmonėms norintiems keliauti geležinkeliu. Iš Minsko pabėgo vyresnysis buchhalteris telegrafo Liepojaus Romnų geležinkelio. Mena kad ir pabėgęs urėdninkas prigulėjo prie augščiau paminėtos prigavėjų draugystės, kurios du sanariu jau suareštavo.

Iš Naumiestėlio, Minsko gub.

Tuli dvarponiai, gyvenanti aplinkinėse Baranovičių, atsišaukė į valdžias su prašymu, kad pavieto urėdai butų perkelti iš senos Lietuvos kunigaikščio Mindaugo sostapilės Naumiestėlio į miestelį Baranovičius, gulintį prie Pagirinių geležinkelių. Kadangi vienog Baranovičiai yra mažai apgyventoj paviečio dalyj, tai Naumiestėlio ir jo aplinkinių gyventojai padavė valdžioms prašymą, kad pavieto valdžios pasiliktų Naumiestėlyj, kaip iki šiol buvo. Katro prašymo išklausys valdžios, dar nežinia.

Paroda Dinaburge, Vitebsko gub.

11 d. rugsėjo Dinaburge likosi atidaryta su gana plačiu programu visos Lietuvos ir Latvijos žemdarbystės ir naminės išdirbystės paroda. Apart parodymo žemdarbystės ir naminės pramonės Lietuvos, Baltgudijos ir Latvijos, parodos rengėjai turi dar mierį surasti vietą, kur šitų kraštų gyventojų darbo vaisius galima but parduoti.

Programas parodos gana platus. Didžiausią ruimą parodos rengėjai paskiria skyriams: gyvulių auginimo, girininkystės, amatų, naminės išdirbystės, žemdarbiškoms mašinoms ir tt. Visa paroda dalinasi į 12 dalių: 1) galvijų auginimo, 2) arklių auginimo, 3) smulkių gyvulių ir paukščių, 4) žemdarbystės vaisių, 6) girininkystės, 7) produktų žemdarbystės, 8) žemdarbiškų mašinų ir įnagių, 9) bitininkystės, šilkų auginimo ir žuvininkystės, 10) amatų ir naminių išdirbimų, 11) žemdarbiškų budavonių ir 12) statistiška ir moksliška dalis. Parodos rengėjai stengiasi patraukti ant parodos kuo daugiausiai ukininkų, tik nežinia, ar tas pasiseks, kadangi aplinkiniai baltgudžiai mažai kuom užsiima, apart žemdarbystės, o lietuviams ir latviams į Dinaburgą gana toli.

Naujos pačto stacijos.

Maskoliško rando likosi atidarytos pačto stacijos, kur priima visokius pačto siuntinius, išėmus piniginių perdavimų, sekančiose valsčių kanceliarijose: Vilniaus pav.: Joniškiuose, Bistricoj, Rukoinėj, Rudominoj; Vileikos pav. — Mankovičiuose, Kemališkiuose, Jaseva, Aleksandrovske ir Šemetove; Šventėnų pav.; Dokudove, Telegrafo stacija likosi parengta Belovežoj (Baltbokštyj) Garteno gubernijoj.

Iš Kauno.

Šiuose metuose į maskolišką kariumenę iš Kauno gubernijos paims 4291 vyriškį.

Neseniai Kaune likosi išduotas valdžių padavadyjimas, kad priemenioj kiekvienų namų butų matomoj vietoj iškabintas surašas visų namų gyventojų, be jokių apleidimų teip, kad rando šnipukai visada, niekeno nepasiklausę, galėtų žinoti, kur gyvena jų dabojamos ypatos.

Žemiški načelninkai Lietuvoj.

Pagal caro paliepimą, Lietuviškose gubernijose turi but perdirbti urėdai: valščio-

nių užveizdos, sudai, gubernijališki ir pavietiniai urėdai valščionių užveizdos ir santaikos sudai. Vietoj tų visų urėdų liekasi įvesti urėdai žemiškų načelninkų, kuriuos užtvirtįs Vilniaus jeneral-gubernatorius. Gubernatorius gali atimti valdžią nuo žemiško načelninko, bet apie tai turi pranešti jeneral-gubernatoriui.

Vilniuje bus ir ant toliau santaikos sudžios ir susivažiavimas tokių sudžių paviečiuose: Vilniaus, Belostoko, Brasto ir Kauno bus po du pavietiniu sanariu apskričio sudo. Vilniaus, Kauno ir Grodno gb. valščių raštininkai bus po valdžia žemiškų načelninkų, kurie raštininkus galės nuo vietų prašalinti. Gubernijose: Vilniaus, Vitebsko, Grodno, Kauno, Minsko ir Mogilevo, neėsant bajorų perdėtinio, pavietinėse susivažiavimo komisijose prezidentaus žemiški načelninkai, tiesdarystos gi skyriuose ir suduose — pavietiniai sanariai apskričio sudo. Nesutikimus žemiškų načelninkų su gyventojais išriša pavietiniai susivažiavimai, o svarbesnius — gubernijališkos valščionių užveizdos.

Sokolkos pavietyj, Grodno gub., bus įrengtas naujas urėdas pavietinio bajorų perdėtinio arba maršalgos. Prie apskričio sudų: Vilniuje, Grodne ir Kaune bus 11 naujų kamarninkų, o prie Vilniaus tiesdarių buto 27 nauji sanariai apskričio sudų.

Ant užlaikymo tų visų naujų urėdų maskoliškas iždas paskiria 849730 rublių, o tame: ant užlaikymo trijų gubernijališkų komisijų 31500 rubl., 23 pavietinių bajorų viršininkų 57500 rubl., 23 jų sekretorių 23000 rubl., 152 žemiškų načelninkų 425600 rubl., sandaros sudų Vilniuje 29100 rubl., 27 sanarių apskričio sudų 89100 rubl., 39 miesto sudžių 85800 rublių.

Po įvedimui urėdų žemiškų načelninkų, kas bus padaryta pabaigoj šių metų, lietuviškose gubernijose bus panaikinti šie urėdai: gubernijališkos valščionių užveizdos, valščioniškų komisorių ir visoki kiti urėdai prižiurinti dabar valščionių reikalus.

Iš Prusų Lietuvos.

Vokietijos karės ministerija nutarė padirbti po Tilže per Nėmuną tvirtą geležinį tiltą, vietoj dabartinio nuimamo ant žiemos valtinio, jeigu miestas ir provincija nuo savęs duos 600000 markių; likusius duos iždas. Tiltas kaštuos 2017200 markių. Miestas ir provincija paskyrė 500000 markių, tai truksta dar 100000 markių.

Ant socialistų susirinkimo Karaliaučiuje, p. Gotschalk per ateinančius rinkimus pasiuntinių į Prusų seimą kalbino lietuvius ir liberalus pastatyti visas pajiegas ant pergalėjimo konservatyvų. Jeigu liberalai ir lietuviai po vieną pasiuntinį nori Lietuvos pavėčiuose išskirti, tai tą gali padaryti tik su socialistų pagelba. Nuo lietuvių socialistai reikalauja, kad jie pastatytų tokius kandidatus, kurie rupinsis apie panaikinimą dabartinių į Prusų seimą rinkimo tiesų ir stoja už paslaptą visuotiną balsavimą, koks yra prie rinkimo ciecorystės parlamento pasiuntinių. Išlygos ne sunkios, ir rodosi, lietuviai galėtų susitaikyti. Tilžės „Naujoji Ceitunga" ant to atsako: „jeigu socialistai nori mums padėti, mes nesipriešiname, bet nesiduosime statyti nė jokių išsiderėjimų, kurie galėtų kenkti musų programui". Argi naikinimas netikusių seimo pasiuntinių rinkimo tiesų gali kenkti lietuvių programui? Dykai, be jokio atlyginimo nieks juk nepadeda, jeigu kas padeda, tai tas laukia atlyginimo.

Šį pavasarį prapuolė ukininkas iš Mikytų, netoli Tilžės. Dabar rado jo kuną Mikytų girioj šunų ir lapių nuestą. Pati jį pažino tik ant liekanų drabužių. Mena, kad jis likosi užmuštas.

Ant paskutinio žąsų turgaus į Tilžę atgabeno iš Maskolijos 700 žąsų. Pardavinėjo jas po 2.50—2.80 markių.

Priekulėje, darbininkas Šapals iš Lankupių, grįždamas nuo darbo, nors pati jo laukė su valčia, užsimanė perplaukti į kitą Mingės pusę, bet ant vidurio upės prigėrė.

3 d. rugsėjo visokiuose Prusų Lietuvos kraštuose siautė smarkus lytai ir vėtros, kurios ne mažai blėdies pridirbo. Lytus pagimdė tvanus teip, kad ukininkai galvijus turėjo namieje laikyti. Vėtros aplinkinėse Insručio teiposgi daug blėdies pridirbo. Abšteinuose nuo vėjo teip pradėjo smarkiai suktiesi malunos sparnai, kad užsidegė volai ir malunas ir 100 šėpelių javų sudegė.

Ant paskutinio arklių turgaus atgabeno į Tilžę apie 2000 kumelių. Už geriausius mokėjo iki 500 Markių, o už prastesnius po 180 Markių ir dar pigiau.

Isz Amerikos.

Grekai protestuoja.

BOSTON, MASS. Pereitą nedėlią čia buvo laikytas skaitlingas grekų susirinkimas, ant kurio likos priimta rezoliucija su protestu prieš bulgariškus pasikėlėlius, kurie daro užpuolimus ant Macedonijoj gyvenančių grekų. Ant sušelpimo persekiojamų Macedonijos grekų surinkta 1000 doliarų.

Nusudytas ant nužudymo.

LYNTHIANA, KY. Čianykščio sudo likosi ant nužudymo nuspręstas Curtis Jett, kuris apskųstas buvo už nušovimą miesto maršalo, Tamošiaus Cockrell iš Jackson, Ky. Sudas rado Jettą kaltu.

Nera gražiu moteru.

ST. LOUIS, MO. Lina Wabe, prezidentė Western Dress Makers Association, tvirtina, jog Amerikoj nėra gražiai suaugusių moterų, visos tai turi išlenktą nugarą, tai vieną petį augštesnį už kitą, tai kitokius iškleipimus.

Laimingai nupuole.

NEW YORK. Geležies dirbtuves darbininkas Keiser nupuolė nuo 8 lubų namų ant 18 gatvės ir nors puldamas numušė trįs medžius, pats vien neznaimiai užgavo du pirštu ir galėjo dirbti toliau.

Vagiliu darbas.

BAXTER SPRINGS, MO. Į čianykštį pačtą įsikraustė vagiliai ir pašlavė už 800 dol. markių ir 200 dol. gatavų pinigų. Kasą išardė su dinamitu. Expliozija buvo teip smarki, kad jos visa pačto trioba likosi pagadyta, o geležinė kasa likosi numesta į kaimynišką aptieką.

Kova su automobiliais.

Anglijoj likosi išduotos tiesos, kurios daleidžia šauti į per greitai važiuojančius automobiliais. Farmeriai Kenosha pavečio, Wisconsine, užsimanė ir Amerikoj pritaikyti Anglijoj išduotas prieš automobilistus tiesas. Jie susiorganizavo, apsiginklavo karabinais ant suvaldymo per greitai važinėjančių automobiliais. Farmeriai skundžiasi, kad per greitai važinėjanti automobilistai baido jų arklius ir daug nelaimių gimdo.

Žemes plotai dykai.

WASHINGTON, D. C. Komisorius Richard garsina, jog 10 d. lapkričio, 9 val. ryto, Chippewa Indijonų rezervacija bus atidaryta kolionizacijai, kur norinti galės gaut dykai atsakančius žemės plotus. Chippewa rezervacija yra Minnesotoj, užima 750000 akrų geros žemės.

Laivas su sidabru.

JACKSONVILLE, FLA. Netoli Miami užtiko paskendusį 1835 metuose laivą, prikrautą sidabrinės rudos iš Mexiko. Radėjai atsišaukė į valdžias su reikalavimu, kad ruda, arba jos vertė, butų jiems pripažinta.

Ar gi tai butu teisybe?

NEW YORK. Čianykštis advokatas Webb tvirtina, kad vienoje čianykščioje dirbtuvėj jį priverstinai tuką laiką laikė uždarytą, kad ne galėtų išduoti paslapčių užlaikymo kailių. Ant išliuosavimo jo moteris turėjo kreiptiesi į policiją ir tik su jos pagelba jis likosi iš to ypatiško kalėjimo paliuosuotas.

Roentgeno spinduliai gydo nuomariu.

NEW YORK. Viename čianykščiame ligonbutyj daktarai užsimanė ant vienos nuomarininkės mergaitės, ant gydymo, išbandyti garsius Roentgeno šviesos spindulius. Mergaitė turi 16 metų ir nuo apmirimų protas jos susilpnėjo. Vartojant Roentgeno spindulius sveikata jos žymiai pasigerino, atgauna ji iš palengvo ir protą.

Szaudynes bažnyczioj.

LA CROSSE, WISS. Pereitos nedėlios dieną čianykščioj vokiškoj luteriškoj bažnyčioj, laike dievmaldystos, Herman Roonn šovė į savo jį pametusią pačią ir sužeidė ją mirtinai; paskui ir savę sunkiai sužeidė kitu šuviu.

100000 dol. už chinieti.

SAN FRANCISCO, CAL. Atkako čia pabėgęs iš Chinų apšviestas chinietis Kaing Kai Chen. Jis buvo prezidentu reikalaujančios reformų organizacijos. Chinų ciecorienė paskyrė 100000 dol. dovanos, kas jį nugalabįs arba jį gyvą pristatys, arba nors palengvįs jo sugavimą. Kadangi didesnė dalis gyvenančių Kalifornijoj chiniečių priguli teiposgi prie reikalaujančių reformų, tai jie paskyrė sargybą, daboti atkakusį vientautį, kad jo koks godus ant pinigų ciecorienės šalininkas ne nugalabintų.

Kaip Serbijoj.

CRIPPLE CREEK, PA. Sutraukta čia ant suvaldymo štraikerių milicija suareštavo keturis darbininkus ir be sudo laike kalėjime. Darbininkų advokatas atsišaukė į sudą. Milicijos vadovas, jenerolas Chase, su dviem kanuolėms ir 300 kareivių apsiautė sudo triobą ir sude ginkluoti kareiviai dabojo darbininkus. Sudžia Seers nusprendė, kad suareštuoti turi but išduoti civiliškoms valdžioms. Jenerolas Crase nepaklausė sudo nusprendimo, savo kareiviams prisakė išvesti atgal į kariumenės stovyklas suareštuotus darbininkus ir tuom sumyniojo Amerikos tiesas. Gubernatorius paliepė darbininkus iš nagų kareivių paliuosuoti. Amerika ginasi nuo svetimų anarchistų, bet ką ji daro su panašiai besielgiančiais kaip anarchistai locnais jonerolais? Jų bausti nieks ne drysta ir per tai iš palengvo Amerikoj išsidirba tokios sanlygos kaip Serbijoj, kur visą kraštą terorizuoja gauja menkos doros oficierų. Kastynės parsitraukė iš Duluth darbininkus ant darbų kastynėse, vietoj štraikuojančių. Iš tų darbininkų keturi vokiečiai, supratę sanlygas, atsisakė eiti į darbą. Užtai milicija juos suareštavo ir pasodino į kareiviską kalėjimą. Jie atsišaukė prie vokisko konsuliaus, reikalaudami užtarimo. Teip mat gali atsitikti Suvienytose Valstijose, kurias mes papratome liuosybės kraštu vadinti.

Expliozija.

NESAVILLE, IND. Lentų piovinyčiose Jameso Wise expliodavo garinis katilas. Expliozijos 6 ypatos likosi sužeistos, o terp jų dvi sužeistos mirtinai. Daug aplinkinių triobų likosi dručiai pagadytų.

Nelaimes ant geležinkeliu.

ZAMESVILLE, OH. Netoli Norwich, ant Baltimore & Ohio geležinkelio, expliodavo du kerosininiai vagonai, kerosino pripilti ir pagimdė didelį gaisrą, kuris išnaikino ne tik trukį, bet ir ketverius namus.

GENESEO, N. Y. Netoli Mount Morris, ant Delaware, Lackawanna & Western geležinkelio, trukis pervažiavo keturis geležinkelio darbininkus ir užmušė juos ant vietos.

MARION, IND. Netoli nuo čia susimušė du geležinkelio trukiai. Prie to keturi geležinkelio tarnai likosi užmušti.

NEW PHILADELPHIA, OH. Netoli nuo čia, ant Cleveland & Pittsburg geležinkelio susimušė du tavoriniai trukiai. Prie to du geležinkelio tarnai likosi užmušti, o du pavojingai apkulti.

CHARLOTTE, N. C. Pačtinis geležinkelio trukis netoli nuo čia iššoko iš rėlių ir iš dalies susidaužė. Prie to du trukio tarnai ir 8 pačto urėdninkai likosi užmušti.

Gaisrai.

MELLEN, WIS. Nuo padegimo užgimė gaisras, kuris išnaikino lentų piovinyčią, Chaflo pardavinyčią, medžių krautuvę ir kelerius namus. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 400000 dol. Gaisras užgimė medžių krautuvėse ir kaip mena, jas padegė vienas iš prašalintų nuo darbo darbininkų, kuris iš čia prapuolė.

MORNE, WIS. Sudegė čia lentų piovinyčios ir medžių krautuvės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 300000 dol.

GARDENVILLE, N. Y. Sudegė čia Schaepflino kedžių dirbtuvės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 150000 dol.

ROCHESTER, N. H. Sudegė čia Brunswick hotelis. Ugnyje pražuvo mažiausiai 4 ypatos.

Isz darbo lauko.

¶ CHICAGO, ILL. Organizuoti darbininkai čianykščių pianų ir vargonų dirbtuvių, kurių yra apie 30000, rengiasi štraikuoti, jeigu dirbtuvių savininkai naudosis iš įnagių "Piano and Organ Supply Co," kurioje užgimė nesutikimai su darbininkais. Savo reikalavimus pianų darbininkai perdavė dirbtuvių savininkams, bet tie dar ne atsakė, ar sutinka ant tų reikalavimų, ar ne.

¶ ST. PAUL, MINN. Rock Island geležinkelio kompanija pagarsino, jog nepriims geriančių ir rukančių darbininkų ir tarnų, o dabar tarnaujanti toki busę nuo vietų prašalinti. Kas, rodosi, kompanijai gali rupėti, ar darbininkai ruko ar geria? Darbininkai privalo sanžiniškai atlikti vien savo pareigas, privatiški gi jo darbai ir papročiai ne priguli kompanijų priežiurai.

¶ MINNEAPOLIS, MINN. Užgimė čia nesutikimai terp darbininkų ir malunų savininkų. Darbininkai užmanė atiduoti nesutikimus ant išrišimo santaikos sudo, bet malunų savininkai darbininkų užmanymą atmetė. Jeigu nesutinkančios pusės ne galės susitaikyti, turės užgimti štraikai.

¶ MINNEAPOLIS, MINN. Kadangi čianykščių malunų savininkai ne nusilenkė, užgimė čianykščiuose malunuose štraikas, prie kurio iš syk pristojo 1700 darbininkų. Tuli malunai pagarsino, jog darbininkai, ne atėję į darbą, bus prašalinti, o jų vietos bus apsodytos neprigulinčiais į organizaciją, bet abejojama, ar ras tiek scabsų, kiek reikia.

¶ SPRINGFIELD, ILL. Štraikas darbininkų stiklo dirbtuvių Port Glas ir Bellvillej pasibaigė; nesutinkančias puses sutaikė santaikos sudas. Buscho dirbtuvių užveizda apreiškė darbininkams, jog dirbtuvės dar tulą laiką bus uždarytos, todėl rodyjo darbininkams kitur pasijieškoti darbo.

¶ WILKESBARRE, PA. Nuo 1 d. sausio distrikte kietų anglių iškašė 43 milijonus tonų kietų anglių, taigi daugiau negu kada nors pirma. Kad dėl didelės produkcijos ne nupultų kietų anglių prekės, kastynių savininkai nutarė visose kastynėse sumažinti produkciją.

¶ CHICAGO, ILL. Kompanija Northwestern geležinkelio pakėlė algas 5000 darbininkų dirbančių jos taisymo varstotuose: darbininkai nuo dabar gaus po 3c. daugiau už darbo valandą; kompanija pripažino ir uniją.

¶ PITTSBURG, PA. Čianykščios marmuro dirbtuvės likosi uždarytos ir per tai 6000 prigulinčių į uniją darbininkų atsirado be darbo. Dirbtuvių savininkai ant toliau žada priimti tik ne prigulinčius į uniją darbininkus.

¶ PITTSBURG, PA. United States Steel Corporation apreiškė, jog turės uždaryti tulas savo blėtos dirbtuves, jeigu darbininkų organizacija ne sutiks ant numažinimo darbininkų algų.

¶ NEWARK, N. J. Suštraikavo tarnaujanti ant čianykščių štritkarių. Jie reikalauja po 22c. už darbo valandą ir pripažinimo jų unijos.

ISZ Lietuviszku diryu.

Iš New Haven. Conn.

Gyvenu čia nuo poros mėnesių. Per tą laiką pasitaikė terp čianykščių lietuvių patėmyti visokių atsitikimų ir gerų ir blogų, dabar vienog, nors iš palengvo, čianykščiai lietuviai pradeda busti iš miego, stoja į darbą ant tautiškos dirvos, ne nori ir musiškiai apsileisti, stengiasi susilyginti su kitų miestų lietuviais.

Į trumpą laiką susiorganizavo čia pašelpinė draugystė D. L. K. Vitauto, prie kurios prisirašė jau gana didelis buris lietuvių. Dabar čia yra jau dvi pašelpinės draugystės: seniau susitvėrusi tikėjimiška draugystė Šv. Pranciškaus, bet ji silpnai laikosi ir naujai susitvėrusi D. L. K. Vitauto Dr-tė. Neseniai susitvėrė ir kuopa Susivienyjimo Lietuvių Amerikoj, bet apie tai iki šiol nieko dar laikraščiuose ne buvo garsinta.

Dabar terp čianykščių lietuvių viešpatauja geresnis sutikimas negu pirma, nors ir dabar kartais išlenda gudragalviai, besistengianti vaidus kelti. Kada porą mėnesių atgal susitvėrė tautiška D. L. K. Vitauto draugystė, tai bažnytiniai rėkė, šaukė, kad susiorganizavo šliupinų organizacija, kad išvesti iš kelio katalikus. Mat tie viską, kas nėra bažnytiniu, vadina bedievišku. Tie nabagai mat ne nori suprasti, kad draugystės gali but lygiai tikėjimiškos, kaip ir tautiškos, nekliudančios tikėjimo. Daboti tikėjimą yra bažnyčios ir kunigai, apart draugysčių, o rupintiesi apie tautiškus reikalus iki neseniai, galima sakyti, ne buvo kam, todėl su tais reikalais užpakalyj pasilikome. Jeigu čia atkaktų geri kalbėtojai, aiškintų musų tautiškus reikalus, gal ir pas mus išnyktų atžagarios nuomonės.

Porą mėnesių atgal vienas čianykštis lietuvis buvo parašęs korespondenciją į "Lietuvą". Jis prigulėjo į čianykštę Šv. Pranciškaus draugystę. Užtai ant jo užsipuolė visi minėtos draugystės sanariai ir ant galo už rašymą korespondenciųj išbraukė iš draugystės. Jeigu korespondentas butų rašęs neteisybę, tai butų dar tiek to, bet buvo parašyta teisybė ir už teisybę žmogelį nubaudė. Tai labai liudna.

Uodas.

Iš Pejepscot Mills, Me.

Ar ilgai mes kovosime terp savęs vietoj dirbti ant musų tautos labo? Jeigu mes terp savęs piausimės, kaip šunes, ne daug nuveiksime ant naudos musų brangios tėvynės! Vietoj tverti vieną tautišką ryšį, mes pasidalinę į terp savęs besiėdančias partijas. Vieni kovoja su kunigais ir jų pritarėjais, tie gi visaip niekina ir siundo ant teip jų pramintų bedievių. Katrą mes ne paimsime lietuvišką laikraštį, tai randame vien apskundimus kunigų, niekinimus tamsunų, kituose gi randame vėl niekinimus Šliupo ir kitų neprigulinčių prie kunigų partijos, keiksmus ant teip vadinamų bedievių. Ar gi tie kunigai ir tie neva bedieviai nėra musų broliais? Argi jie ne lietuviai? Kam gi mums terp savęs ėstiesi broliams su broliais, argi jau niekaip negalime susitaikyti ir dirbti visiems, kaip kas išmano ir moka ant musų tautos labo? Girdėt besiskundimus, kad lietuviai ne nori skaityti laikraščių nė knygų, ne skaitanti gi sako, jog ne skaito todėl, kad nežino kur teisybė, katrą skaityti, kadangi visuose patinka vien keiksmus ir niekinimus; vienus raštus draudžia skaityti kunigai, kitus jų priešai, o žmonės juk mato, kad nė tie nė kiti kartais savo niekinimuose nesiremia ant teisybės. Tas ir sėja neužsitikėjimą žmonių drukuotam žodžiui. Ar gi negalima į tą kokią nors tvarką įvesti. Tas išeitų ant visų lietuvių naudos, apšvietimas terp jų platintusi greičiau.

Kovojant už nuomones, dirbant ne ant asabiško bet ant tautos labo kartais galima turėti ne vienodas nuomones, galima patėmyti kito klaidas, bet tas klaidas galima nurodyti šaltai, draugiškai, be niekinimo, kadangi nėra juk ant svieto žmogaus neklystančio. Už kritiką nieks ne gal pykti; jeigu tik vietoj niekinimų ir koliojimų sykį priimsim kritiką, tuojaus mažiau terp mus bus vaidų.

"Lietuvos" skaitytojas.

Iš So. Bostono, Mas.

Siuvėjai kontraktoriai susitaikė su unija, darbininkai laimėjo po 5c nuo kiekvieno pasiuto žiupono. Dabar kontraktoriai jieško darbininkų, nės per 7 sanvaites daug pelno nustojo.

8 metai atgal ne buvo pas mus lietuviško kunigo. Kada atvažiavo iš Lietuvos klierikas, tai bostoniečiai sudėjo jam kaštus ant pabaigimo seminarijos. Kada ją pabaigė, vyskupas ne norėjo šventinti, laikė jį už netinkantį, bet ant prašymo čianykščių lietuvių įšventino ir davė jiems jį už prabaščių. Buvo tai pagarsėjęs paskui kun. Gricius. Parapijonai dėjo pinigus, pirko namus ir pliacių bažnyčiai ir pradėjo rinkti aukas ant statymo bažnyčios. Kada jų susirinko diktai, kunigas parapijos augintinis išvijo komitetą, kada tas atėjo pinigus peržiurėt. Jis pasisamdė nuo vokiečių jų bažnyčios skliapą ir tenai dievmaldystą laikydavo. Už įėjimą į skliapą ėmė nuo kiekvieno po 10 c. Vieni ėjo ir mokėjo pinigus, kiti atsisakė ir sutvėrė naują parapiją ir bažnyčią pasistatė. Bet ir čia nesusitaiko lietuviai, Petras Lazauckas paskolino ant bažnyčios 25000 dol. ir nori dabar savo pinigus atsiimti, žinoma, su palukais už 3 metus. Yra dar nesutikimai su turinčia pas vyskupą įtekmę parapijonu. Iš pradžių vyskupas tikėjo, kad naujai pastatyta bažnyčia bus neprigulminga, todėl parapijone ne norėjo prisileisti, dabar jau sutinka duoti kunigą, bet parapija ne gali susitaikyti su Lazaucku. Teip ir nėra tvarkos parapijoj. Kunigas Gricius jau apleido vokiečių skliapą ir dabar lietuviai ne turi savo dievmaldystos Bostone, reikia eiti i svetimtaučių bažnyčias. Gricius todėl apleido vokiečių skliapą, kad nuo jo randos vis daugiau reikalavo, o skaitlius lankančių jo dievmaldystą sumažėjo, todėl neužsimokėjo jau laikyti.

Senbaravykis.

Shelton, Conn.

Šita kolionija nuo seniai lietuvių apgyventa ir juo toliau, juo daugiau jų čia atsiranda. Skaitlius jų didinasi labai palengva, kadangi ne daug čia yra darbų. Jeigu koks tautietis čia atkeliauja, tai turi vėl nešdintiesi kitur, kadangi sunku čia darbą gauti. Yra čia kelios dirbtuvės, kaip antai pianų ir aksomo, bet kad gauti darbą, reikia pirmiau išsimokyti, nemokančių prie darbo ne priima, musų gi broliai nesupranta dar vis kokią naudą jiems gali atgabenti išsimokinimas kokio nors darbo. Išsimokinęs ne reikalauja melsti boso, kad duotų kokį nors darbą, kadangi išsimokinusių bosai visada reikalauja.

Sheltone yra apie 18 lietuviškų šeimynų ir tiek jau pavienių. Turime sutvėrę kuopą Susivienyjimo Lietuvių ir Kuopą Tėvynės Mylėtojų Dr-tės, prie kurių priguli po keliolika sanarių. Neseniai sutvėrėme Dainorių Dr-tę, po vadovyste p. Vokietaičio. Yra čia ir pagelbįnė D.L.K. Vitauto Dr-tė, kuri ir tautiškus reikalus atjaučia. Ant paskutinio tos draugystės susirinkimo nutarta paaukauti po kelis centus ant naudos Tėvynės Mylėtojų Dr-tės; potam du draugai, Taraška ir Sinkevičia perėjo per stubas, iš viso surinko 6 dol. Pinigai tie (vardai aukautojų ir jų aukos bus pagarsintos Vien. Liet.) nusiųsti centrališkam Tėvynės Mylėtojų Dr-tės kasieriui.

Broliai, kiek galėdami šelpkime musų brangią tėvynę, kurią apstoję visoki priešai, stengiasi praryti. Antai Lietuvoj ne vien caras su rujoms savo tarnų atėmė mums visokias žmogiškas tiesas, apie palikimą kokių nors tautiškų tiesų nėra nė kalbos, bet atsiranda lietuvystės priešai iš musų pačių, vaikai lietuvių motinų pienu žindyti: juk didesnė dalis Lietuvos kunigų stengiasi lietuvius į lenkus paversti, varo laukan lietuvišką kalbą iš bažnyčių.

M. Vokietaitis.

Iš Brooklyn, N.Y.

14 d. rugsėjo čianykštis Lietuviškų Demokratų Kliubas turėjo teip vadinamą outing. Pasipuošę savę, apie 100 žmonių ėmė dalyvumą. Tikietai nuo ypatos buvo po 3 dol., kadangi kaštai buvo ne maži, reikėjo uniformų, valgiai ir gėrymai buvo dovanai. Kadangi lietuviški demokratai nesiskiria nuo amerikoniškų, tai nėra ką aiškinti. Galėtų pabandyti ir musų draugystės tokio jau budo. Dabar jos ant savo pikpikų ir balių pardavinėja tikietus po 25 c., bet užtai dalyvautojai prageria po kelis doliarus ir iš to tik alaus leidinyčios turi pelną. Jeigu draugystės dalintų ir ant savo baliaus alų ir už tikietą imtų teiposgi po kelis doliarus, tai be abejonės girtų butų mažiau, o pelnas butų didesnis, iš jo dalį galima but paskirti ant tautiškų reikalų.

Sukanadėjęs.

Iš Pittsburg, Pa.

Nors čianykščiose geležies dirbtuvėse sunkus darbai, bet veik visi lietuviai dirba fabrikuose; lietuvių amatininkų ir biznierių čia yra mažiau negu kitose apygardose. Bet ir čia lietuviai žengia pryšakin, pradeda geriau gyventi. Lietuviškos draugystės auga, didinasi ne tik sanarių skaitlius, bet ir turtai. Musų draugystės, skaitydamos laikraščiuose paraginimus prie aukų ant visokių tautiškų reikalų, ne atsisako nuo aukų. Štai ant savo paskutinio susirinkimo atsibuvusio 13 rugsėjo čianykštė Vitauto Lietuvių Mokslo Draugyste (Knygynas) iš savo kasos paskyrė 5 dol. ant naudos Tėvynės Mylėtojų Dr-tės. Pinigai nusiųsti Centrališkam minėtos Draugystės kasieriui Olšewskiui.

Antanas Rauktis.

Iš Springfield, Ill.

Pas mus atsiranda vis daugiau suprantančių lietuvių, norinčių darbuotiesi ant tėvynės labo. Štai neseniai burelis sumanesnių čianykščių lietuvių užsimanė čia sutverti kuopą Susivienyjimo Lietuvių Amerikoj. 14 d. piutės susirinkome pas M. K. Buvo perskaityta Susivienyjimo konstitucija. Iš syk prisirašė 13 sanarių ir tikimės, kad ant pirmo kuopos susirinkimo skaitlius jos sanarių pasidaugįs. Susirinkimas kuopos atsibus 25 d. spalių antrą valandą po pietų ant hallės D. Terry, pn. 122 N. 6-th str. Taigi lietuviai, mylinti savo tautą, teiksis ateiti ir prisirašyti prie naujai susitvėrusios kuopos.

D. J. P.

Iš Brockton, Mass.

6 d. rugsėjo atsibuvo parapijos mitingas. Po pamokslui lietuviai susirinko ant salės, kur buvo ir prakalbos laikytos. Pirmiausiai kalbėjo parapijos prezidentas, kuris nurodė, kad reikia aptverti bažnyčią. Antras kalbėjo kunigas prabaščius; savo kalboje jis laimino parapijonus ir garbino bažnyčią. Apie ką kalbėjo trečias kalbėtojas, P. Sinkevičia, sunku parašyti, kadangi jam bekalbant, žmonės pradėjo skirstytiesi, ėjo laukan. Taigi kaip matote, ant parapijos mitingo nieko svarbaus ne padaryta.

Žiliauckas.

Iš So. Bostono, Mass.

Čia atsirado nežinia iš kur nepaprastas daktaras, kurs prasiminė lenkiška pravarde. Ugio jis vidutinio, apie 50 metų, usus ir barzdą nusiskutęs, tamsių plaukų, truputi pražilęs. Kalba jis lietuviškai, lenkiškai, maskoliškai ir angliškai. Vaikščioja po saliunus, prisiplaka prie lietuvių ir pradeda jiems įkalbinėti visokias ligas. Pasitaiko, kad nuo kokio lengvatikio įbaidyto lietuvio išvilioja bereikalo keletą doliarų. Šitas daktaras veik visada girtas, neblaivus ir receptus taiso. Reiktų, rodosi, nuo tokio daktaro apsisaugoti.

X.X.

Ar ne butų naudingu?

Musų brolių Amerikoj yra jau gana diktas skaitlius veik visuose dideliuose miestuose ir skaitlius jų nuolatai didinasi. Ne paisant ant teip didelio skaitliaus, mes politikos išnaudoti ne mokame, joje mažai sveriame, stovime žemai. Vieni balsus, visai nesuprasdami, atiduoda tai už kaušą alaus, kiti net už centus, o musų politikieriai darbuojasi ant labo vien Amerikos politikierių ir už tai kaip koks gauna kokį menką urėdą, bet musų tauta iš to naudos ne turi. Reiktų mums susijungti, parodyti musų pajiegas. Geriausiai butų, kad musų organizatoriai, kurie tveria draugystes visokių šventujų, kad tvertų pašelpinius politiškus Kliubus, kurie rupintusi lygiai apie šelpimą sanarių, kaip ir apie politikos reikalus. Turime visokių bažnytinių ir tautiškų draugysčių, bet jos apart pašelpos ligoj, mažai tautai naudos atgabena, vos kelios draugystės kartais prisideda su našlės skatiku ant užganėdinimo musų tautiškų reikalų. Ir politiški kliubai galėtų duot tokias jau pašelpas ligoj kaip ir kitos draugystės (juk ir tautiškos draugystės gali sverti politikoj, jeigu tik jos svarbą suprastų. Rd).

Kadangi šventose draugystėse kįla terp brolių nesutikimai už tikėjimą, tai ant prašalinimo bent tikėjimiškų nesutikimų, sviesesni tautiečiai pradėjo tvert tautiškas, bet ir tos ne daug ką veikia. Jeigu mes turėtume tiek politiškų kliubų, tai musų įtekmė butų kur kas didesnė; amerikonai su mums rokuotusi; ne vienas lietuvis galėtų gaut kokį urėdą (jeigu tik dėl urėdų kokiems politikieriams tvertume kliubus, tauta iš to mažai ką pelnytų. Rd.), suduose ir kituose urėduose ant mus kitaip žiurėtų, ne baustų už jeib niekniekį, ne pravardžiuotų, visur turėtume užtarėjus. Antai žydų yra Amerikoj ne kiek daugiau, o kaip geras jie turi vietas urėduose (jų daug ant urėdų patenka per egzaminus, ne vien per politikierių malonę. Rd). Mes kiekvienam atsitikime turime kreiptiesi prie svetimtaučių ir už patarnavimą turime brangiai užmokėti. Nesuprantantis angliškai, nesuprasdamas klausymo suduose, kartais lietuvis ir nekaltai buva nubaustu. Man rodosi, pašelpiniai politiški kliubai atgabentų mums naudą, jie neužgaus nė tikėjimo, nė tautystės. Jų sanariai gali mokėt menesines kaip ir kitų draugysčių, ir tokią jau gautų paselpą. Reiktų tą klausymą gerai apsvarstyti.

Biznierius.

Nuo kankintinių komiteto.

Į kankintinių komitetą likosi išrinkti:

Dr. Bacevičia	su	12	balsų,
Mikolainis	"	10	"
J.J. Paukštys	"	13	"

Senasis komitetas gavo po 3 balsus.

Nauji Rasztai.

Ka ir kaip kai kurie amatininkai dirba. Vadovelis iszsirenkant amata. Dalis I. Sutaise P. N. Tilže. 1903 m. 60 pusl.

Telpa čia aprašymai darbų: kurpių, šikšnių, pirštininkų, kailių, plonųjų kailių ir žomčininkų, račių, virvininkų, murininkų, tapicerių ir knygų įrišėjų. Žinoma, iš tos knygutės nieks pats amato neišmoks, bet kiekvienas amatininkas, perskaitęs ją, protingiau žiurės į savo darbą, besimokinantiems gi amatą ji suteikia šiokias tokias informacijas. Imant viską apskritai, knygutė naudinga. Gaila vien, kad jos lietuviška kalba ir rašyba netikusi, o tas kenkia ne vien šitai knygutei, bet visai lietuviškai literaturai, kad autoriai išleidžiamų knygų teip mažai rupinasi apie grynumą kalbos ir rašybos nė jokios nesilaiko.

Trumpa Visotina Istorija. Dalis I. Senoves Istorija. Sutaise P.N. Tilžej. 1903m. Spaudinta kasztu autoriaus pas Otto Mauderode. 52 pusl.

Knygutė šita versta iš maskoliškos kalbos, apie ką vertėjas jos vienog ne garsina ir paduoda kaipo originališką, kokia ji nėra. Yra tai pradinė senovės istorija visiems suprantamai parašyta. Gaila vien, kad vertėjas sudarkė ją, išversdamas netikusiai. P. N. nežinia kodėl ne nori taikytiesi nė prie dabartinės rašybos, nė kalbos, vartoja net per tankiai ne lietuviškus sakinius. Argi jau ne galėtų duoti kam nors savo vertimą pertaisyti. Knygutes P. N. išleistos butų naudingos, jeigu ne butų parašytos teip netikusioj lietuviškoj kalboj. Argi jau teip sunku tą negerumą prašalinti? Užtektų juk arba duoti kam pertaisyti, arba pačiam išmokti geriau lietuviškai rašyti; kamgi per keliolika metų laikytiesi vis vieno budo ir išleidinėti lietuviams knygas netikusioj kalboj ir su niekono daugiau nevartojama rašyba!

Naujas Kalendorius 1904 metams. Sutaise P.M. Tilžeje. 1903 m. 154 pusl.

Yra tai geriausias iš iki šiol išleidžiamų lietuviškų kalendorių. Iš svarbių moksliškų straipsnių telpa jame: trumpos žinios iš astronomijos; apie žemę. Žmogus. Žeme ir jos gyventojai. Apart šitų svarbių straipsnių, yra kalendoriuj daug mažų, bet teiposgi svarbių žinių. Paveikslai musų raštininkų: Basanavičiaus, vyskupo Baranausko, Vinco Kudirkos, Mačio, Vaičaičio ir Simano Daukanto, ir parinktos eilės šitų raštininkų. Svarbiausi politiški atsitikimai šiuose metuose. Mieros, svarstliai ir pinigai visokių žemės kraštų. Vienu žodžių yra didelis yvairdmas ir kalendorius vertas, kad jį pirktų lietuviai.

Eiles Pranciszkaus Valczaiczio (Seku pasakos). Iszleido Tevynes Myletoju Draugyste. Plymouth, Pa. 166 pusl.

Yra tai 9 knyga išleista Tėvynės Mylėtojų Draugystės. Telpa čia 103 eilės originališkos ir verstos velionio Vaičaičio. Terp eilių yra geros ir silpnos, pasitaiko eilės be ritmo. Jeigu formai eilių galima šį tą užmesti, tai užtai jų tendencija graži, mislis visur dora, o kur kalba apie tėvynę, ten visur matyt, kad rašėjas tėvynę mylėjo karštai ir ją garbino lygiai savo locnais, o kaip kur garbinimo formą bandė pasiskolinti net nuo Mickevičiaus. Iš pradžių telpa eiles geriau apdirbtos, toliau, ypač ilgesnėsės, apdirbtos silpniau.

Dr. S. A. Knopf, Džiova ir kova su ja. Populiariszkas konkursinis darbas, apdovanotas ant kongreso Berlyne 1899 m. Verte Dras A. V. Iszleista P. N. Tilžej. 1903 m. 29 puslap.

Džiova yra viena iš baisiausių ligų, naikinančių žmoniją, ji daugiau žmonių į kapus nuva

verstinai turėti trijose kalbose: maskoliškoj, švediškoj ir finiškoj; už peržengimą to padavadyjimo paskiria bausmę 400 markių. Iš palengvo mat maskoliški valkatos stengiasi visokiais budais primesti ir privatiškiems žmonėms Finlandijoj maskolišką kalbą.

‖ Berlyno laikraščiai praneša, buk maskoliškas užrubežinių dalykų ministeris Lamsdorf apdirbo plianą suvaldymo maištų Turkijoj, ant išpildymo kurio, laike atsilankymo caro Vindobonoj, stengsis išderėti Austrijos pritarimą. Pagal Lamsdorfo užmanymą: Turkijai turi but daleista apvaldyti Bulgariją ir Serbiją ir po priežiura Maskolijos ir Austrijos, palaikyti valdžią ant tų kraštų. Reikalingus ant vedimo karės pinigus Turkijai turės suteikti Maskolija ir Austrija, kadangi tąsyk Bulgarijoj ir Serbijoj iš tikro valdytų ne turkai, bet Maskolija ir Austrija ir visa nauda joms patektų. Nežinia, ar tokiam užmanymui pritars kitos Europos viešpatystės.

‖ Maskvoj, ant Brasto geležinkelio stacijos atėjo iš Minsko siuntinys išduodantis ne gerą kvapą. Žandarai atidarė siuntinį ir rado jame puvantį kuną gerai apsirėdžiusio, šilkiniuose marškiniuose vyriškio, ant kurio pirštų buvo deimantiniai žiedai. Pasirodė iš tirinėjimų, kad negyvėlis yra tai turtingas Lietuvos dvarponis Tomaševski, kuris gyveno viename Maskvos hotelyj ir terp jaunų paleistuvių Maskvoj buvo gerai pažįstamas, užsiiminėjo kazyravimu ir lošė gana pasekmingai. Matyt jo sandraugai lošikai jį nužudė ir pinigus paėmė, kadangi kišeniuose pinigų ne buvo. Kaip pasirodė, siuntinys ant geležinkelio buvo paduotas Minske. Drabužiai ir skalbiniai negyvėlio buvo brangus, pirkti Vilniuje.

‖ Siame, pietinėj Azijoj, sudegė viena iš turtingiausių buddistų bažnyčia arba pagoda. Sudegė joje teiposgi daugybė visokių brangių daigtų. Čia buvo padirbtos iš aukso ir sidabro kvietkos, gautos karaliaus nuo visokių kunigaikščių; čia buvo sudėti ir karių trofejai; čia buvo drabužiai seniau viešpatavusių karalių. Pražuvo ugnyje daugybė brangių rankraščių, dievaičių stovylų iš aukso ir sidabro; pražuvo teiposgi daug brangių akmenų, koki toj bažnyčioj buvo sudėti. Prie gesinimo ugnies dalyvavo ir pats karalius, bet užgesinti ne pasisekė.

‖ Kaip Londono laikraščiai praneša, Vengrijos magyarai rengiasi pakelti revoliuciją su mieriu visiško atsiskyrimo nuo Austrijos, jie laukia vien progos ant pakėlimo revoliucijos, kada Austrija išsiųs kariumenę ant suvaldymo iškilusių prieš Turkijos valdžią maištų Macedonijoj. Magyarai nori Vengriją pagarsinti už atskirą karalystę, ant sosto pasikviesti vieną iš sunų Vokietijos ciecoriaus, bet nežinia, ar tasai panorės teip neramiame krašte kaip Vengrija viešpatauti.

‖ Moksliška ekspedicija maskoliaus Vangulovo atlankė viršunę garsaus kalno Ararato, ant kurios, kaip žinote, po didžiamjam tvanui sustojo Noes arka. Ant kalno viršunės termometras rodė 20° šalčio. Vangulov paskui įrengė ant viršunės to kalno meteorologišką tėminyčią su automatiškai ženklinančiais oro atmainas instrumentais. Instrumentai parodė, kad nuo pernai ant viršunės Ararato didžiausias šaltis buvo 150° žemiau zero, o mažiausias zero.

‖ Santaikos sudui turinčiam išrišti nesutikimus terp Venezuelės ir Europos, tulos viespatystės padavė savo reikalavimus: Prancuzija reikalauja $16000000, Suvienytos Valstijos Šiaurinės Amerikos $10900000, Italija $8300000, Belgija $3093000, Anglija $2500000, Vokietija $1417000, Holandija $1046000, Išpanija $600000, Mexiko $500000, Švedija $200000. Tiek pinigų Venezuelė vienog neįstengs išmokėti.

‖ Amerikos laikraščiai savo laikė garsino, jog Turkijos sultanas, besigerindamas Amerikai, jos tirinėtojams išdavė tiesą kasinėti griuvėsius senovės miesto Babilono. Dabar vokiška Orientalistų draugystė garsina, jog koncesiją ant kasinėjimo ant vietos senovės Babilono turi tik minėta draugystė, amerikonams gi daleista vien kasinėti kalvas El Ibrahim, kurios nieko bendro su senovės Babilonu ne turi.

‖ Į Londoną šįmet daugiau gabena vaisių iš Amerikos negu kitais metais ir kadangi Prancuzijoj, kuri iki šiol daugiausiai pristatydavo vaisių Anglijai, šįmet uždėrėjimas buvo menkas, tai amerikoniški vaisių prekėjai iš to naudojasi ir savuosius parduoda brangiau negu kitais metais. Už skrynią kriaušių ima $2.20—2.30, slyvų $2.91, armeniškų slyvų $2.67.

‖ Sveikiausias miestas Europoj yra Bėrlynas, toliau eina Vindobona ir Londonas, o ant galo Paryžius; Maskolijos miestai yra nesveikiausi, kadangi čia randas nesirupina apie žmonių sveikatą, stabdo vien miestų besistengimus pagerinti gyvenimo sanlygas. Vokietijoj skaitlius gyventojų nuo 1871 m. kaimuose beveik ne pasidaugino, užtai skaitlius jų miestuose pasidvigubino.

‖ Londono laikraščiai praneša, jog turtingi žydai atsišaukė į Anglijos randą su prašymu duoti jiems šmotą žemės Anglijos valdyboj Uganda, rytinėj Afrikoj, ant uždėjimo žydiškos viešpatystės, kuri butų po Anglijos protekcija. Anglijos randas ant to sutinka, bet Ugandos gyventojai protestuoja ir dėl tų protestų gal žydiška viešpatystė ne galės susitverti.

‖ Ant rubežiaus Belgijos ir Vokietijos yra mažutėlė viešpatystė Moresnes. Čia neseniai kazirninkų kompanija parengė lošimo namus. Kaimynams namai tie ne patiko, todėl Vokietija ir Belgija sutarė priverstinai uždaryti lošimo urvą. Kada atėjo belgiški ir vokiški žandarai, tame urve buvo 180 lošikų, daugiausiai belgijonų, maskolių ir italijonų.

‖ Peterburge suareštavo kokį ten prigavėją, kuris, apsirėdęs už vyskupą, sakėsi esąs stačiatikišku vyskupu Tichonu; lankėsi namuose turtingų maskolių ir rinko aukas neva ant cerkvės, o ištikro ant savo naudos. Mat atsiranda ne tikri vyskupai, prigaudinėjanti lengvai tikinčius ir žiurinčius ne tiek į žmogų, kiek į jo drabužius.

‖ Mieste Homelyj, Mogilevo gubernijoj, buvo žydų skerdynės panašios į buvusias Kišineve. Žydus mušė ne tik kaimiečiai, bet ir ginkluoti kareiviai. Keli žydai ir krikščionys likosi užmušti, o daug yra sužeistų. Žydų pardavinyčios ir namai išplėšti. Homelyj yra 40000 gyventojų, o tame skaitliuje 26000 žydų.

‖ Amerikos kariškos laivynės kasieriaus pagelbininkas Nicholson, mieste Chepa, Chinuose, užpuolė ant vokiško konsuliaus ir už tai pateko po sudu. Sudas jį degradavo, bet amerikoniškas admirolas Evans rado bausmę už per mažą ir išbarė sudžias už tokį nusprendimą.

‖ Bavarijoj, Wachensee ežere prisigirdė Schmidt, jo pati ir trįs suaugusios dukterys. Kaip pasirodo: dukterys ne norėjo skandytiesi, bet tėvas jas privertė sėsti į valtį ir ant vidurio ežero valtį apvertė ir tokiu budu visa šeimyna prigėrė. Kokios privžastys tą pagimdė, nežinia.

‡ Pagal ištyrimus Dro Behringo, džiova kaipo palaikai nuo tėvų ne pereina ant vaikų (tą jau seniai patėmyjo prancuziški daktarai), teiposgi ji kaipo epidemija nesiplatina terp suaugusių. Vaikai gali gauti džiovą, jeigu juos maityti pienu paeinančių nuo džiova sergančių karvių.

‖ Prancuzijos parlamento pasiuntinys, socialistas Brisard, apdirbo projektą visiško atidalinimo bažnyčios nuo rando. Briard pripažįsta bažnyčiai visišką liuosybę pildyti tikėjimiškas pareigas. Briard savo projektą apdirbo ant parlamento prisakymo.

‖ Vokietijos sveikatos užveizda garsina, jog pereituose metuose Vokietijos gyventojai išgėrė visokių svaiginančių gėrymų už $625-000000, taigi ant to kiekvienas vokietis išmetė po 35 dol. Kiek tai gero už tuos pinigus galima but padaryti!

‖ Nors prusiškų ir belgiškų žandarų likosi uždaryti kazirninkų uždėti lošimo namai mažutėlėj republikoj Morisnet, bet pasitraukus svetimiems žandarams, iš naujo likosi atidaryti ir čia renkasi kazirninkai iš visokių svieto kraštų.

‖ Galicijoj, mieste Stanislavove, iš kareiviško archyvo prapuolė paslapti Austrijos kariumenės plianai. Plianus tuos pavogė unteroficieras Bodnar ir pardavė maskoliškoms valdžioms, o tą padaręs, išdumė į Ameriką.

‖ Prusuose, provincijoj Šlezijoj, kastynėse Laurahuette atsitiko smarki dujų expliozija, kurios du darbininkai likosi užmušti; sunkiai sužeistų yra 17 ypatų. Be abejonės užgriuvusioj kastynių oloj yra dar daugiau expliozijos aukų.

‖ Mušyje su pasikėlėliais po Kotszani, 18 d. rugsėjo, 600 turkiškų kareivių likosi užmuštų; mušyje jų dalyvavo 7000. Įdukę dėl teip didelių nuotrotų, turkai išdegino daug bulgarų apgyventų kaimų ir gyventojus išskerdė.

‖ Berlyne suštraikavo 1100 omnibusų vėžėjų. Jie reikalauja 12 valandų darbo dienos ir vienos valandos ant pietų; algų reikalauja ant mėnesio: konduktoriams po 20 dol., $12.75 vežėjams ir po $12.50 arklių prižiurėtojams. Taigi ne daug, bet darbdaviai ant to ne sutinka.

‖ Ant salos Naujos Zelandijos, laike netikėto išsiveržimo Waimangu geizero, pražuvo keturios ypatos, kurios smarkaus oro traukimo likosi į verdantį geizero vandenį įmestos ir ten išvirė.

‖ Hamburge, Vokietijoj, moteris Wiese nunuodino keturis vaikus ir kunus jų įmėtė į besikurinantį pečių. Už tai likosi suareštuota ir be abejonės liks atsakančiai sudo nubausta.

‖ Ant Kaukazo (Maskolijoj), Baku aplinkinėse, užsidegė Nobelio kerosino sėminyčios. Ugnis išnaikino visas sėmimo įtaisas ir pridirbo blėdies ant 25000000 rublių.

‖ Popiežius Pius X, kaip paduoda Vatikano laikraštis "Osservatore Romano", įtekmingiausią urėdą popiežiaus pronotaro pavedė kunigui Wilpertui.

‖ Mieste Monetery, Mexike, apsireiškė geltonasis drugys; valdžios vienog tikisi atsakančiais padavadyjimais apstabdyti besiplatinimą ligos.

‖ Airijoj, airiai žemės randauninkai nupirko pirmutinį didelį dvarą kunigaikščio Leicester. Užmokėjo už jį $6250000.

‖ Audros ir lytus pabaigoj vasaros Prancuzijoj pridirbo laukams blėdies mažiausiai ant 300 milijonų frankų.

‖ Airijos pakrantėse, Kibin jurių kojoj, apvirto žvejų laivas ir 10 žmonių prigėrė.

Nauji iszradimai.

‡ Garsus išradėjas vaistų nuo diphterito Dras Behring, apreiškė, jog ant gamtos mokslų žinovų susirinkimo Kaselyj jis praneš svarbias žinias apie gydymą džiovos. Kadangi Behring nepriguli prie besigiriančių, tai visi laukia apreiškimo su nekantrybe; be pamato jis nesigirtų.

‡ Profesorius Behring išrado naują vaistą nuo džiovos. Vaistas tas yra skiepijimas kaip ir apsaugojimo raupłės. Jos, įskiepytos sveikam žmogui, saugoja jį nuo užsikrėtimo džiova.

Stebuklas.

Paraše J. H. Rosny.

Tikrasis svietas?— sušuko Berthoud. — Kuom jus atskiriate tulas teisybes nuo iluzijų? Kas jums gali pasakyti, kad tulos teisybės, kurios šiądien priimtos kaipo absolutai, ne bus teipjau klaidžios kaip astronomija Ptolomaeaus? Aš ne niekinu mokslo, aš tikiu teipjau, jog augščiausia ir svarbiausia teisybė nėra ne pasiekiama, bet ar ji nėra tuom, kas gimdo didžiausias paslaptis? Kas gi rišasi su manim, tai aš dalyvavau viename tokiame atsitikime, kuris teip žingeidžiai skamba, kad net tikras stebuklas ne gali manę į kokį ypatišką nusistebėjimą įvaryti.

Dvidešimtis metų atgal aš įsimylėjau į jauną merginą, gyvenančią dvare Vernes, kitoje kalvos pusėj, kur ir aš gyvenau šu mano mutina. Nors aš vos pastojau pilnamečiu, bet meilė buvo gili ir liko vienaitine visame mano gyvenime. Vasarą ir žiemą aš laukiau Maksimilijonės, kada ji pasirodys ant kelio netoli nuo šaltinio, kurį dengė didelis popelis nuo laikų Ludviko XIV. Ji ėjo čia prie kiekvieno oro pėkščia, jojo raita, arba važiavo vežime, sustodavo karfais prie šaltinio atsigerti. Ji gėrė kaip kokia deivė. Kada jos maža ranka, kokias tik tepliorius Van Dyck nuteplioti mokėjo, kįlo prie raudonų kaip vyšnios lupų, visas jos paveikslas atsimušdavo, kaip veidrodyj, šaltinio vandenyj. Tas pasikrutinimas pirmiausiai pagimdė mano nusistebėjimą. Ji sveikino manę ir kalbėjo porą žodžių, kurie teip meilingai skambėjo kaip ir saltinio vanduo. Ar ji tąsyk suprato, kad aš ją myliu? Reikia apie tai abejoti, kadangi ji buvo labai nayviškas. Aš tikiu, jog jai užteko nekalbos, lengvos koketerijos.

Pradžioj vasaros su šeimyna išvažiavo. Aš įpuoliau į nusiminimą ir tankiai norėjau mirti. Aš klaidžiojau su pabalusioms lupoms, pailsusioms kojoms, kaip sumuštas aplink dvarą Vernes arba per čielas valandas sapnavau prie šaltinio. Vieną dieną kas ten pasakė mano motinai, jog Maksimilijonė susiežiedavo. Ta žinia manę įstumė į tikrą delirium (beprotystę), klejojimą. Buvo tai vieną rugsėjo dieną. Audra ir lytus siautė musų aplinkinėse; aš pasislėpiau girioj, vaikščiojau per dieną, skaidėjimas ganiojo manę kaip laukinį žvėrį. Apyvakarej aš puoliau ant kranto klampynės, kur manę pakelė, radę medžių kirtėjai. Čielą mėnesį aš kovojau su mirčia ir klejojimuose išdaviau mano paslėptas mislis, išdaviau priežastis mano kentėjimų; tarnai tuojaus išpasakojo tas naujienas po visas aplinkinės. Tik lapkričio mėnesyj aš pasikėliau iš lovos.

Mano pirmutinis išėjimas buvo prie šaltinio ir aš pasirupinau, kad nieks nėjo su manim. Didelis šimtametis medis nužudė savo lapus, jie nupuolė, kaip pulkas sulaužytų gyvasčių, daug jų plaukinėjo ant šaltinio vandens paviršiaus. Aš sėdau ant vienos storos medžio šaknies. Ypatiškas stebuklingas paveikslas nešiojosi migloj, širdis mano drebėjo, o karčios ašaros bėgo iš akių ir ritosi per veidus. Tame akies mirksnyj išgirdau arklio zovadą; aš pamačiau Maksimilijonę, jojančią prie šaltinio ant didelio šimelio. Jaunas vaikinas jojo šalia jos. Ji pamatė manę ir pasakė porą žodžių savo sandraugui. Jis su rustumu papurtė galvą ir abudu nujojo toliau; paskui ji viena sugrįžo.

Ji nulipo nuo arklio ir artinosi palengvais žingsniais prie manęs. Ji buvo dar gražesnė negu pirma, jos akys žibėjo, lupos buvo dar raudonesnės negu pirma. Aš drebėjau lyg nusidėjėlis ir geidžiau mirties.

Kada ji su visu prisiartino, pagriebė mano ranką ir ištare tykiu balsu:

— Atleiskite man; nors aš ir su visu nekalta, bet gailiuosi, kad jums kentėjimus suteikiau.

Ji žiurėjo į manę su prilankioms akims ir kalbėjo toliau:

— Atsiminkite, jog aš esu jusų kaltininkė..... ir jeigu tik aš galėčiau kuom prie jusų laimės prisidėti....

— O, — surikau aš nusiminęs— buvo man tik viena laimė!

— Kas gal žinoti — atsakė ji.

Ir čia atsitiko kas nepaprasto, kas stebuklingo. Rodėsi lyg kokia paslapta pajiega varo laiką pryšakin ir metai bėga į minutą laiko. Maksimilijonės veidas persikeitė, išrodė lyg butų kitokių laikų ir prigulėtų kitai ypatai. Jos akyse buvo nayviškumas ir kas ten naujo. Man rodėsi, lyg kad iš ateities žiba žaibas, kuris pataiko į manę kaipo spindulys ateinančio gyvenimo, kuriame pereina dvasia k tos esybes.

Ji murmėjo lyg sapne.

— Aš ne paliausiu nė vieną dieną mislijusi apie jus.

Ilgai dar, prapuolus jai ant kelio, laikėsi įtekmė paslapto atsitikimo. Nuo to laiko aš ne buvau teip nuliudęs. Gilumoj mano jausmų užgimė nauja viltis, silpna, netvirta, kaip besiilsinti žemėj medžio sėkla. Vienog ar yra kas tvirtesnio už tokią sėklą. Visa tvirtybė ar žuolo, ilgas gyvenimas kedro guli juk toje sėkloj!

Metai perbėgo. Aš iškeliavau iš tėvynės svetur ir Meksike vedžiau pilną visokių atsitikimų gyvenimą. Sidabro kastynėse aš uždirbau milijonus, kurie išrodė man be vertės. Atminimai Maksimilijonės laikėsi manęs kaip ir pirmose dienose.

Mano širdis, pripildyta neužganėdinimo ir kentėjimų tapo visai ne jauslį ant grožybės meksikonių. Pasimirus motinai, be giminių, nuo iškeliavimo iš tėvynės, neturėdamas iš ten nė jokių žinių, dirbau aš vien kad dirbti, be jokių siekių, laukiau su nekantrybe tos valandos, kada manę priims šalta žemė. Teip sulaukiau 35 metų mano amžiaus.

Vieną vakarą, sėdint man mano sode ir kvėpuojant šviežiu oru, koksai ypatiškas jausmas manę perėme, po citrinų medžiais, šviesoj kitų žvaigždžių, man rodėsi, lyg matau mano tėvynės didelį popelį ir jo šešelyj esantį šaltinį, prie kurio aš laukdavau Maksimilijonės. Regėjimas buvo teip aiškus, jog aš surikau. Jis prapuolė palengva ir aš išgirdau ateinantį iš toli balsą... aš aiškiai girdėjau, lyg kad manę šauktų į tėvynę grįžti.

Aš paklausiau to balso, sėdau ant laivo; buvo jau ant dangaus lapkričio debesys, kada aš atkakau į Prancuzijos portą Bordeaux. Kelionėj mano atminimas apie regėjimą išnyko ir aš geidžiau vien pamatyti tėvynės kalnus, girias ir pievas. Atkakus man ant mažos geležinkelio stacijos Pervenche, užsimaniau pirmiausiai atlankyti seną šaltinį. Palengva, kaip palši debesys ant dangaus, ėjau aš savo kelių, atminimai viens po kitam atgijo mano dvasioj. Buvo jau po pietų. Ant galo pirmiausiai pasiekiau seną popelį, šaltinis dainavo savo paprastą dainą. Nieks čia nepersikeitė. Buvo tas pats oras, ta pati migla kįlo nuo medžių viršunių, toki jau lapai puolė nuo medžių, kaip ir toj dienoj, kada aš apleidau kambarį kaipo gyjantis ligonis.... Ir tas pats skaudėjimas pripildė mano dvasią. Šaukiau aš mirties, geidžiau jos.

Ant syk išgirdau arklio zovadą ir patėmyjau Maksimilijonę, jojančią ant didelio šimelio. Aš tykiai surikau. Ji nulipo nuo arklio ir prisiartino prie manęs. Tik kada ji su visu prisiartino, prapuolė iluzija, bet vien kad duoti vietą teisybei. Šalia manęs stovinčioj, dangiškai tykame jos veide, nayviškame jos žiurėjime aš pažinau ne Maksimilijonę, bet kitą ėsybę, kitų laikų, kokiame kartą, 17 metų atgal, prie to paties šaltinio pasirodė man Maksimilijonė.

Jus be abejonės jau supratote, kalbėjo toliau Berthoud. Jauna mergina, kurią sugrįžęs prie šaltinio patikau, buvo tai duktė Maksimilijonės, kuri daugiau negu 14 metų atgal pasimirė. Kas gi ją atvedė dienoj mano sugrįžimo prie šaltinio, kokios paslaptingos pajiegos, ar tik atsitikimas tą padarė? Kokiu budu aš ją pirmiausiai galėjau matyti ant veido kitos mano numylėtos? Kodėl ji jautė, kad turi pamylėti tą nepažįstamąjį, kurį pirmą syk savo gyvenime matė? Aš laikyčiau tą už neišaiškinamą, jeigu nežinočiau, kad yra paslaptos pajiegos, kurios rupinasi apie musų likimą.

Kiekvieną kartą, kada tik apie mano laimę misliju, kiekvieną rytą ir vakarą, kada aš mano laimės sandraugę spaudžiu prie širdies, dėkavoju aš toms paslaptoms esančioms ant svieto pajiegoms.

Vietines Žinios.

— Namuose Juozo Gondilos pn. 47 Banker str. atsitiko nelaimė. Mat Gondila apsivedė ir iš bažnyčios su svečiais sugrįžo namon. Namai vienog buvo ne dideli, visų svečių patalpinti ne galėjo. Todėl jaunavedys užsimanė priėmimą parengti ant verandos, namų užpakalyj. Veranda vienog ne išlaikė sunkenybės, ji nugriuvo ir visi svečiai ir jaunavedžiai nupuolė nuo 25 pėdų. Prie to 17 mėnesių sunus Marės Mezienės likosi su visu sutrintas, o septynios ypatos: jaunavedys Gondila, jaunamartė Rože, Ona Domboskienė, Marė Mezas, Katre Anglevskienė, Leonas Anglevskis ir Juozas Korona, likosi sužeisti.

— Savo gyvenime pn. 14 So. Clinton str. iš seno revolverio nusišovė 16 metų negrė Ethel Christopher. Pasautą sunkiai nugabeno į ligonbutį. Daktarai pripažįsta pašovimą už pavojingą, bet ne už neatbutinai mirtiną. Tame jau laike gyvenime buvo negras Frolis. Jis likosi suareštuotas. Namieje rado patžudės parašytą laišką pas motiną, kuriame sako, jog nusibodo gyventi, todėl nusižudo.

— Terpulyčyj už namų nr. 258 S. Marshfield ave. policija rado negyvą 36 metų maskolišką žydą, Harry Weinberg. Kaip pasirodė, jis nusižudė su karboline rugščia. Weinberg jau nuo seniai buvo ne sveikas ir be abejonės stoka sveikatos ir privedė prie patžudystės.

— Chicagoj apvaikščioja dabar 100 metines sukaktuves nuo užsidėjimo miesto. Ant iškilmių suvažiavo daug svečių iš visos Amekos. Iš tikro Chicago yra apgyventa vieta nuo 230 metų, bet miestu pastojo tik 100 metų atgal.

— Kadangi mergina Clara Crawford atmetė jo meilę, pereitos nedėlios dieną nusišovė pagarsėjęs sportmanas Albert Kellogg. Patžudys buvo 25 metų. Clarai ne patiko Crawfordo užsiėmimas, todėl ji jį atmetė.

ATSISZAUKIMAS Pittsburgo Vitauto Mokslo Draugystės.

Mes, lietuviai Vitauto Mokslo Dr-tės, pajieškome Jono V. Montvilos, kuris redagavo laikraštį kunigo Čepanonio "Šv. Kazimiero Pasiuntinį". Jis pažadėjo pargabenti į musų knygyną musų parinktas knygas ir apsiėmė jas pargabenti ant 25%, taigi ant ketvirtos dalies pigiau, negu parodyta katalioguose. Mes ant to pristojome ir 31 d. gegužio 1902 m. davėme ant rankų 40 dol. Jis pinigus priemė, o mums pasakojo, kad knygos pareina. Rodė mums neva savo spaustuvę ir vis ramino, kad knygos pareis. Mes ne tik ne sulaukėme pareinant knygų, bet ir patsai musų ramintojas iš čia prasišalino ir mes nežinome, kur jis dabar yra ir kur mes turime jam iduotų musų pinigų jieškoti. Gal pas kunigą Čepanonį? Pažadėtų knygų mums ne pristato, o pinigus pasilaikė. Teip daryti neva lietuvių vadovui labai ne gražu, bent teip mums rodosi; gal p. Montvila tame prisilaiko kitokių nuomonių!

Knygyno sekretorius
Antanas Rauktis.

Redakcijos atsakymai.

P. Gulbiui. Straipsniuose reikia turėti visada vieną mierį, o ne kelis ant syk. Reikia arba išrodinėti klaidas Recordo aprašyme lietuvių, arba parašyti visai atskirą straipsnį apie socializmą, kas nesiriša juk visai su aprašymu lietuvių patilpusiu Recorde. Kad aprašyme tame ne viskas teisybė, tas buvo jau "Lietuvoj" paminėta, antrinti todėl nėra reikalo; ant galo ir Tamistos raštelyj ne viskas teisybė.

GAMTOS PAJIEGOS

IR KAIP IŠ JU NAUDOTIS.

Pagal Bitnerą.

9. Aprupinimas vandeniu senovėj. — Vandenį semianti vindai ir kitokios įtaisos.

Iš pradžių mes žadėjome parodyti, kaip apsireiškimas gamtos pajiegų, iš kokių mes naudojamėsi visokiuose musų reikaluose, remiasi ant apsireiškimo patraukimo ir nustumimo. Dabar, kada mes jau šiek tiek susipažinome su mechanikos pamatais, ne sunku bus suprasti ir tolesnius aiškinimus ir mes dabar peržiurėsime visokius gamtos pajiegų šaltinius.

Ant pirmos vietos iš tokių gamtos pajiegų stovi vanduo, apie kurį mes dabar plačiau pakalbėsime.

Vanduo yra visur ant žemės ir jame yra daug pajiegos, nors iki šiol žmonių ne visame sunaudotas. Sunaudoti vandenį ant visokių reikalų bandė žmonės nuo labai senų laikų.

Jau senovės Egipte, taigi krašte kur civilizacija prasidėjo labai anksti ir iki šiol ne suvisu mums pažįstama, stengėsi su pagelba visokių įtaisymų priversti gamtos pajiegas dirbti ant žmonių naudos.

Kitur nepažįstamą žemės vaisingumą, apie kokį paminėta net šventraštyj, Egipte gimdė perijodiški užtvinimai upės Niliaus: užtvinę vandens klojo ant užlietų laukų vaisingą dumblą, ant kurio žmonės tuojaus, nusekus vandenims, sėjo javus. Ir dabar Egipte, prie menko žemės apdirbimo, pasėti kviečiai išduoda vidutiniškai 150 kartų daugiau, taigi 10 kartų daugiau negu Lietuvoj.

Bet užtvinę vandens ant laukų guli ne ilgai, o Egipte lytų nėra kartais ir per kelis ištisus metus pagrečiam. Reikia todėl užtvinusį vandenį užlaikyti ant tolesnio laiko, kadangi net į vaisingą dumblą pasėti javai be drėgnumo ne gali užderėti gerai. Kągi todėl darė senovės egiptijonai ant palaikymo vaisingumo žemės savo tėvynėj?

Gyventojai suprato reikalą vandens ir po kiekvienam upės tvanui, dalį jo nuleisdavo į tyčia iškastus prudus, apsaugotus pylimais ir pakėlimui vandens turinčius įtaisytas šliužes; prudai toki, senovės egiptijonų įrengti, buvo labai dideli.

Didžiausias iš tokių žmonių iškastų vandens surinkimo vietų buvo teip vadinamas Merido ežeras, iš kurio didumo stebėjosi senovės grekonys. Egipto kulturos tirinėtojas, neseniai pasimiręs Egipto liekanų muzėjaus perdėtinis Brugsch, išskaitė didumą to senovės egiptijonų parengto vandens rezervoro.

Tas žmonių rankomis iškastas ežeras užėmė pusę ketvirtainės lietuviškos mylios arba 28125000 ketvirtainių metrų; gilumo turėjo 7 metrus arba 23 pėdas, taigi jame tilpo 200 milijonų kubiškų metrų vandens.

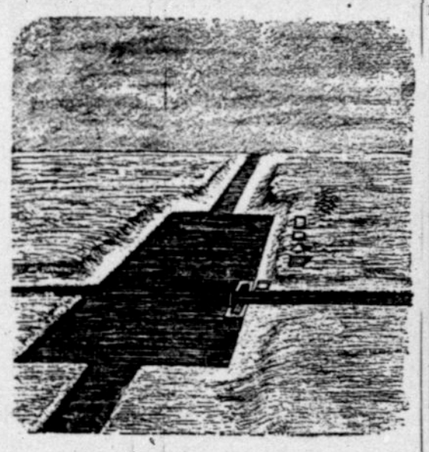

Ežeras Merido Egipte.

Kada upė Nilius užtvindavo ir vanduo užliedavo laukus, jo prileisdavo ežerą; kitą gi metų dalį, su pagelba šliužių, vandenį pakeldavo ežere ir jį leisdavo ant išdžiuvusių, drėgnumo reikalaujančių laukų.

Panašaus budo užvaisinimo laukų prisilaikė senovės laikuose gyventojai ir kituose, per mažai drėgnumo turinčiuose kraštuose, ir tas atgabeno labai didelę naudą žemdarbystei tų kraštų. Antai prigulinti dabar Maskolijai vidurinės Azijos kraštai senovėj pasikėlė ant augšto kulturiško laipsnio, buvo vaisingi, šiądien yra neapgyventais tirais, kuriuose slapstosi vien pulkai ginkluotų plėšikų, užpuldinėjančių ant prekėjų karavanų. Seniai mat, išvadžiodami vandenį, gyventojai tuos tirus padarė vaisingais ir kraštas kulturiškai augštai galėjo pasikelti. Patekus tiems kraštams į rankas ne teip rupestingų, ne teip civilizuotų tautų, išnyko visa civilizacija ir tie kraštai pavirto į tirus; apie jų pakėlimą ir dabartinė jų valdytoja Maskolija iki šiol nesirupina, kadangi ir ji labiau moka grianti kitų civilizaciją ir darbus negu prisidėti prie palaikymo ir pakėlimo.

Dalis vandens, išleista iš rezervoaro ant suteikimo drėgnumo dirbamiems laukams, upeliais ir kanalais grįžta vėl į upę ir jos tekėjimo buva į jures nunešta. Žmonės nuo labai senų laikų stengiasi apversti ant savo naudos pajiegą tekančių vandenų. Tokius bandymus žmonės pradėjo daryti tąsyk, kada žemdarbystė pasikėlė ant augštesnio laipsnio. Teip antai, Herodatas savo raštuose aprašo prietaisą panašią į vindą pakėlimui vandens; prietaisas tokias statė ant vidurio tekančių vandenų. Paprastai toki vandens traukimui vindai susidėjo iš aštuonių greta viens kito ratų, padirbtų iš bambuso arba iš teip vadinamo rotango. Nėjokių metališkų dalių ne turėjo tie ratai, kokius iki šiai dienai vartoja pakėlimui vandens gyventojai rytinių kraštų. Augščio tie ratai turi apie 10 metrų (33 pėdas) ir juos stato viduryj palengva tekančių upių. Vandens tekėjimas palengva suka ratą ir vanduo, patekęs ant lygiai nutašytų lopetaičių, nubėga į prie jų pritaisytus kreivus bambusinius kaušiukus, kįla į viršų ir išsipila į tyčia iškastus kanalus ir jais teka ant laukų ir kitur, kur reikia. Chinuose tokių ratų yra nesuskaitoma daugybė ant upių ir upelių.

Egiptiškas vandens traukimui vindas.

Ant aprupinimo vandeniu miestų ir fabrikų vartoja kitokias prietaisas. Tokios prietaisos yra antai Hamate, Sirijoj, netoli Nar-el-Azi, paupiuose Oronto, kuris netoli Antiochios įpuola į Tarpžemines jures. Siauroje Hamato klonyj upė Orontas teka gana smarkiai ir vanduo smarkiai suka medines ilgas rato lopetaites, prie kurių yra pritaisyti moliniai kaušai. Į tuos kaušus subėga vanduo ir pakilęs augštyn, išsipila į tyčia parengtas rindas ir joms bėga, kur reikia. Seširatai, kiekvienas 24 metrų arba 79 pėdų augščio, parupino pakaktinai gėrymui vandens miestui senovėj vadinamam Epifania.

Kiekvienas toks ratas yra tai ypatiška pramoniška įtaisa, prigulinti kokiai kompanijai. Toki jau ratai, arba vindai, tik mažesni, labai išsiplatinę Išpanijoj, kur teiposgi per mažai yra drėgnumo; čia tie ratai vartojami ant palaistymo laukų.

Rytiniuose kraštuose labai išsiplatinęs dar kitoks pritaisymas ant ištraukimo vandens iš gilių šulinių. Prie virvės pririša daug molinių puodų ir su pagelba vindo, ant kurio apvynioja virvę su puodais, nuleidžia juos į vandenį, prisemia ir jie pilni kįla augštyn, o ištuštinti leidžiasi žemyn. Galas virvės, prie kurio pririšti pilniejie puodai, pasikėlęs į viršų, apsivynioja aplink vindą, prie to puodai, besisukant vindui, palinksta horizontališkai ir vanduo išsipila į pritaisytas viršui rindas.

Yra keletas pavidalų tokių vandens traukimui vartojamų vindų; prie traukimo tankiai naudojasi iš gyvulių pajiegos, kaip antai: arklių, jaučių, verbliudų ir tt.

Maskoliškose valdybose Vidurinėj Azijoj, kaip antai Turkestane ir Bucharoj, vartoja teiposgi pakėlimui vandens iš gilių šulinių vindus su puodeliais.

Traukimas vandens iš šulinių vidurinėj Azijoj.

Ant paveikslėlio matyt, kad čia, su pagelba buomo, arklys varo vertikališką lazdą, sujungtą su pagelba dantuoto rato su vindu arba ratu, su kurio pagelba vandenį pakelia į viršų.

Kada horizontališkai pritaisytas ratas nesijungia su dantuotu perduotoju pajiegos, tai tankiai prie vindo pritaiso didelį ratą su trepais, ant jų užvaro jautį teip, kad jo pirmutinės kojos spaudžia trepą; jaučio sunkumas suka ratą ir jautis, besisukant ratui, turi dėti kojas vis ant augštesnio ir augštesnio trepų virbalo. Tos veislės vandens traukimo prietaisos žinomos Azijos gyventojams nuo labai senų laikų.

Iš kitų, tankiaus vartojamų senovėj prietaisų pakėlimui vandens, reikia paminėti teip vadinamą *paternoster*, kurį perstato žemiau padėtas paveikslėlis praščiausiame pavidale.

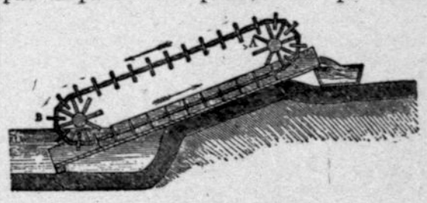

Paternoster.

Ant dviejų ratų A ir B uždėtas diržas arba retėžis galintis stumti pryšakin, prie jo pritvirtintas perpendikuliariškai atsakančio didumo lentas; jos įeina į gulščiai padėtą, gerai nulygintą rindą, padirbtą iš molio arba iš kitokių medegų. Sukant su rankena ratą A, mes priversime vandenį, kurį varo augštyn prie diržo pritvirtintos lentos, kilti ir jis išbėga į parengtą rezervrrą arba kanalą.

Dar geresnė pakėlimui vandens prietaisa yra — jau paminėtas, išskaitant Archimedo išradimus, teip vadinamas *Archimedo sliekas*, kurį matote ant žemiau padėto paveikslėlio. Jis susideda iš atidengtos iš abiejų galų dudos, kurioje dručiai, sandariai prie jos sienų prisispaudęs šriubas. Duda vienu galu paskendusi vandenyj, kurio dalį norime pakelti augštyn ant musų reikalų. Šriubą reikia sukti atbulai, negu yra jo gvintai ir

(Toliaus bus.)

Geriausias Sztoras Chicagoje del pirkimo

Nauji Rudeniniai Tavorai koznam skyriuje namo

LIETUVIAI VISI MEGSTA CZIA PIRKTI, KODEL TU NE.

A. Szilingis, Ch. Kazokas, Joon Bayorinas ir kiti lietuviszki pardavejai patarnaus tau.

Dovanos prie $10 pirkiniu.

Nauji Ceikiai.

Melrose — 25 stukiai 36 col. vilnonio melrose, visokiu naujų plynų atszviesiu del rudens, teipgi jardo platumo grynos vilnos flianeline maiszine, visu szio rudens atszviesiu, ypatingai gera verte po 50c., per szita iszpardavima..... **35c**

Whipcordai — 42 col. ploczio visokiu žymiausiu parvu, 46 col. grynos vilnos storas cheviotas, 44 col. sicilian teipgi 50 col. skotinis languotas siudalas, didele apsztis del pasirinkimo, 98c. gatunkas, per szita iszpardavima tik **69c**

Žibelinai — 54 col. ploczio importuoti plynu ir maiszytu dažu, 46 col. grynos vilnos rekinkailis, visokiu naują nobby parvu, teipgi 44 col. sicilian ypatingai puikaus žvilgejimo gelsvai, juodai, ir melynai pilnai verta $1.25, per szita iszpardavima **$1.00**

Szilkai ir Aksomai.

Taffeta szilkas — 25 stukiai 20 col. vieno szilko taffetos, visokiu nauju tamsiu ir szviesiu vakarinių atszviesiu, verte 50c., musu iszpardavimo preke **29c**

Szilkinis aksomas — 50 stukiu 20 col. vieno szilko aksomas, giliai dažuotu atszviesiu, paprastai parsiduoda po $1.00, per szita iszpardavima... **39c**

Peau de soie — 10 stukiu jardo platumo juodas peau de soie, tam tyczia geras gatunkas, labai minksztas ir lankstus, gatunkas, kuris parsiduoda po $1.50, dabar po..... **$1.25**

TINKANTI DRABŽIAI DEL VYRU IR VAIKU.

Vyriszki madiniai rudeniniai siutai.

Vyriszki siutai vienseges ar dviseges mados, grynai vilnoniu cheviotu, thibetu, worstedu ir seržu, sukirpti pagal tikra mada ir gerai siuti, parsiduoda po $10, tiktai **$7.50**

Vyriszki puikus rudeniniai siutai.

Musu puikus rudeniniai siutai po $10 yra tikrai geriausios vertes Chicagoje sziendien, nauju parinkčiniu geliumbiu geriausio gatunko, plynu ir brukznetu worstedu, drutu kaszmiru, languotu ir clay diagonalin, lygus pagal mada. materija ir padirbima bile kokiam $15 siutui Chicagoje, isztikro buvo padirbti parsiduoti už ta preke, labai nepaprasta verte, per iszpardavima... **$10.00**

Vyru geriausi rudeniniai siutai.

Mes iszstatome ant pardavimo geriausius gatavus devejimui drabužius Chicagoje, siutus isz nauju rudeniniu materiju, teip kad jie lygus steliuotam darbui ir turi didžiausia užsitikejima ant szitu siutu, kuriuos mes iszstatome po $15, jie yra puikiai padaryti isz visu pusiu Reikia žinovo, kad atskirti nuo steliuoto darbo, už kuri reikalauja po $25 ir $30, per szita iszpardavima... **$15.00**

Drabužiu skyrius atdaras nedeliomis iki pietu.

Vaiku ilgakeliniai siutai po $4.75, amžiaus 13 iki 20 metu, padaryti isz grynai vilnoniu cheviotu, kaszmiru ir tweedu juodu, melynu ir dailiai pilku maiszenu, viensegiu ir dvisegiu madu, paprasta preke szitu drabužiu yra $7.00, iszpardavimo musu preke tiktai..... **$4.75**

Dykai su vaiku drabužiais. Bovos, žaislai, lenktiniai peiliai ir tt., dykai su vaiku drabužiais.

Palaidi rudeniniai drabužiai del moteru ir vaiku.

Moteriszki siutai, dirbti isz grynai vilnoniu gelumbiu, gražiai juostuoti, satynines ar szilkines juostos, vystes pamusztos geros ruszies satynu, sijonai pilno ploczio, graznuoti ir negraznuoti, tu paprasta preke $10 ir $12, ypatinga preke..... **$7.98**

Moteru ir mergiszcziu iszeiginiai siutai veliausiu madu, padirbti isz naujausiu gelumbiu, importuotu skotiszku maiszenu, labai geros ruszies tikrai vilnoniu broadclothu juodu, melynu, sziržsznetu ir kitokiu gražiu gelumbiu, jakes yra Liudviko XIV, bliuzos su ilgais sijonais, Princo Alberto ir pusliemeniniu darbo žiponai, szitie siutai butu pigus po $16.50, musu preke.... **$12.98**

Moteriszkos pliuszines palerinos, padarytos isz tyczia gero mariniu karviu pliuszo, gražiai apipynetos mohairo pynele ir kapotoms poterkoms, labai gražiu kirpenu, dabintos tikrai meszkinems graznoms isz priesz ir apie kakla, augsztas pastatomas kalnierius, szilkais pamusztos perdem, 30 col. ilgio su 120 col. apacžios matavimo, paprasta $14 palerina, musu preke..... **$9.98**

Moteriszkos gražios juodos peau de soie szilko vystes, gražaus gatunko szilkas, prieszakis, užpakalis ir rankoves perdem siuvinetos ir adytos, naujos mados rankoves, gražus atverčiamas kalnierius, szita vyste reikia matyti kad suprasti, didžiausias vysczių iszpardavimas paprasta preke $6, tiktai..... **$3.98**

Moteriszkos jakes, padirbtos isz geriausio gatunko grynai vilnonio kersey audėklo, turi iki pusei pėcziu palerina, graznuotos aprukintais perliniais knypkiais ir juostelemis inleistomis su aksomu ir aksomine apikakle, naujos mados rankoves surauktos apie rankovalius, satynu pamusztos perdem, butu pigu po $14, juodu, palszu ir rausvu dažu, musu ypatinga preke..... **$9.98**

Moteru ir mergiszcziu žiponai, padaryti isz storo peau de soie szilko, su bliuziniu prieszakiu, ilgos sijono iszžiuros, anksztai pritaikytu užpakaliu graznuoti szilkine pynele, szita drabužį reikia matyti, kad pasakyti jo verte ir butu pigu po $15, musu ypatinga preke tik... **$9.98**

Moteru szilkiniai sijonai, geriausio gatunko peau de soie szilko, graznuoti apvadais tos paczios materijos ir gražioms szilkinems pynelems ir graznoms, artiszkiko nuleidžiamas pasijonis drenge, kitur parduodami po $10, musu ypatinga iszpardavimo preke..... **$7.98**

Didysis baldu gryslas.

Supamos krases dirbtos isz vieno aržuolo, nendrine sedyne augszta atlasza, gerai iszlenkta, tik **$1.00**

Staline kede, dirbta isz vieno aržuolo, nendrine sedyne, augszta atlasza, paprasta preke $.25, musu iszpardavimo preke..... **75c**

Megstines kortinos, baltos ar gelsvos, 3½ jardo ilgos, pilnas plotis, vertes $2 (iazda ir prietaisos dykai) už pora **$1.00**

Brusselinis karpetas, didelis pasirinkimas naujausiu rasztu, labai geras gatunkas, už jarda..... **59c**

Rasztuoti Brusseliniai ruiminiai kaurai — didumas 9×10½ pedu, su apaustais krasztais, vilnonis virszus, apstingos parvos, verti $16.00 dabar tiktai..... **$11.75**

Drapanine, 5 sziupledos, isz aržuolo, misinginės rankenos, gerai finiszuota, už..... **$4.75**

Sofos storu apmuszalu, su kutais aplink, plienine struktura po..... **$5.00**

KLEIN BROS.

795-805 So HALSTED ST.

COR. CANALPORT AVE.

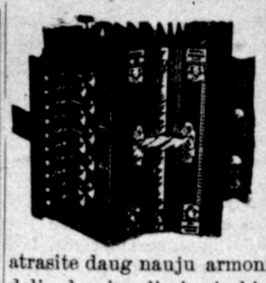

Dykai prisiusime koznam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.

Adresuokite teip:

Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.

Succ. to Kelpsch, Norriko & Co.

LIETUWIU DAKTARAS

MARJA DOWIATT,

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street. Nuo 8tos iki 12tos ryto.

Telefonas: Canal 78. Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirbamas **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirbamas **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir wisus bažnytinius paredus. Visoki darbą atlieka artistiszkai in laika.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu prideranczial atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.

115 W. Division St., Chicago, Ill.

Parankiausia Banka.

The Stock Yards Savings Bank

EXCHANGE BUILDING,

Union Stock Yards Chicago

KAPITOLAS ir SURPLUS $283.000.00.

VIRSZININKAI:

S. R. Flynn. Prezidentas. J. A. Spoor, Vice-Prezidentas. T. J. Fitzgerald, Kasieriaus Asit.

DIREKTORIAI:

P. A. Valentine, iš Armour & Co.
Nelson Morris, iš Nelson Morris & Co.
Jesse P. Lyman, iš Hammond Co.
John A. Spoor, iš U. S. Yard & Transit Co.
Frederick S. Winston, Attorney.
Louis F. Swift, iš Swift & Co.
James H. Ashby, iš U. S. Yard & Transit Co.
Sam'l A. McClean Jr., iš Contin. Packing Co.
Arthur G. Leonard, iš U. S. Yard & Transit Co.
Levi B. Doud, iš Doud & Keefer.
S. R. Flynn, iš National Live Stock Bank.

Šita banka priima ant užkavojimo pinigus nuo $1.00 iki didžiausiai sumai ir už sudėtus pinigus moka 3 procentą. Cia visi Stock Yardų darbininkai gali pasidėti savo pinigus tuojaus, kaip tik gauna algas, ir už padėtus gaus 3 procentą.

Lietuviszka Banka.

(Uždeta 1888 mete.)

Siunciam pinigus greitai ir saugiai in visas dalis svieto. Parduodame Laivakortes ant greiciausiu laivu. Paczto Sta. No. 8.

S. Mack,
212 First St., Elizabeth, N. J.

Aukos ant kasztu delegatui in Nyderlandija.

Isz suaukautu Roscoe, Pa.....1.00
Buvo $32.00
Sykiu $33.00

Aukos kankintiniams.

Aukos nuo mitingo „Vytauto Dr-tes", New Haven, Conn.:

I. Baranauskas.....10
I. Galinilus.....10
I. Ulonas.....10
J. Prauckus.....25
S. Jakavicze.....30
S. Cvirka.....25
V. Paseckas.....10
A. Vaiszis.....1.00
T. Karalaitis.....10
A. Klimas.....10
K. Blažaitis.....10
Viso $2.50

Szia suma paskirsto teip:
„Auszros" Dr-tei $1.25, Kank. 1.25
Isz suaukautu Carnegie, Pa.....1.00
Isz suaukautu Courtney, Pa.....70
Isz snaukautu Roscoe, Pa.....1.00
Buvo $506.98
Sykiu $510.93

Pigiai ant pardavimo pirmaeilinis lietuviszkas Saliunas ant Bridgeporto. Laisnis iszpirktas, randa pigi, lietuviu apgyventoje vietoje. Parsiduoda isz priežasties vyro mirties. Atsiszaukite pas savininke po nr. 3157 So. Halsted St., kerte 32-ros ul. Chicago, Ill.
(10—16)

Reikalauju 1000 vyru prie geležkelio darbo, Colorado, Wyoming, Nebraska, So. Dakota ir Minnesota sztetuose, kelione dykai isz Chicagos, 500 vyru reikalauju prie darbo girlose Wisconsin ir Michigan sztetuose, mokestis 25 iki 28 dol. ant menesio, valgis ir guolis dykai. Teipjau reikalauju vieno vyro dirbti mainose Ilinojuje prie angliu.

John Lucas,
122 La Salle St., Room 6.
(10—9) Chicago, Ill.

Reikalingas jaunas vyras prie buczernes ir grosernes. Velytina tokio, kurs jau yra dirbes toki darba. Atsiszaukite pas: W. Ažukas,
3329 Auburn ave., Chicago, Ill.

Reikalingas geras agentas pardavineti vyna ir degtine. Mokestis gera. Atsiszaukite terp 10 ir 11 val. isz ryto, ant szio adreso:

BRAND BROTHERS CO.,
206—210 Illinois St., Chicago, Ill.
(10—9)

Ar nori vaziuot in kraju?

jeigu teip, tai asz intaisau ant laivu už darbininka, jeigu kas norite gauti pilnesne informacija, raszykite indedami už 2c. marke ant atsakymo.

Adresas:
JOSEPH ROSSELL,
4 Washington St. North Boston, Mass.
(16—10)

Temykite Lietuviai.

Tiktai del lietuviu daugybe visokiu, czebatu, czeveryku, del moteru, vyru, vaiku dideliu ir mažu, geriausio gatunko ir geriausios skuros, o padai niekados nenuplyszta. Todel patsanavijau szi menesi viska del lietuviu parduoti už puse prekes, todelgi skubinkites su visais savo draugais atsilankyti pas:

S. Czeleden,
1227 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
(10—30)

[Laboratory 313 Bedford Ave.]

Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI? AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽZELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDŽOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka užsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:

J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plauczių, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szlevivuma, sutinima, veži, blyksžie pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyžiu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagelba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

Iszgydau per **keleta dienu**. kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyczio nusilpnejima ir tt. gydau kuopaseklmingiausiai ir **garantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszkumu.** Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

132 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszkai atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento insitikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Medicininiszko Instituto.

Daugiau kaip 30 metus iszmoginta!

Dr. RICHTERO wisam swietui žinomas

"ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER.

yra geriausia gyduole nuo

Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.

ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.

us 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas

F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!

X-Spinduliai vartojami del atradimo ligos

ATSISZAUKIT TUOJAUS, NES SZITA OFERTA NE ILGAI TESIS.

ISZPJAUK SZITA IR ATSINESZK SU SAVIM.

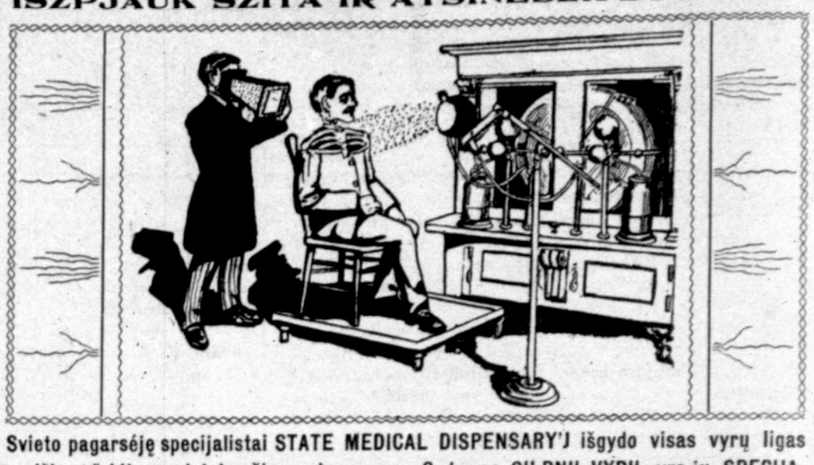

Svieto pagarsėję specijalistai STATE MEDICAL DISPENSARY'J išgydo visas vyrų ligas greičiau už kitus gydytojus šiaurvakaruose. Gydymas SILPNU VYRU yra jų SPECIJALIŠKUMAS, ir DISPENSARY turi daugiau naujausių aparatų ir instrumentų negu sudėjus visus kitus specijalistus šiaurvakaruose.

PREKES PRIEINAMIAUSIOS.

Vyrai su geliančiom ir silpnom nugarom, inkstais, skaudėjimais kiaušiuose, lytiškų nusilpnėjimų, skaudančiu nusišlapinimu, naktiniais nubėgimais, susitraukusiais arba neišlavintais organais, trotyjimas atminties, nervišku mas, skaudėjimai krutinėje, inkstų liga, plautis puslės, nusistojimas šlapume, krituliai prieš akis, negalėjimas atlikti savo priderysčių, skaudėjimas galvos, klapatyjantis paraudimas, priešmanavimas, silpnumas, melankolija, negeras kvapas, patrotyjimas apetito, puolimas plaukų, VISIŠKAI IŠGYDOMI.

Specijaliszkos ligos: Negamtiszki nubegimai, užnuodyjimas kraujo, Varicocele, visiszkai iszgydomi. Greicziausias iszgydymas del silpnu vyru.

Jauni vyrai nusilpninti per bjaurius paproczius ir persidirbima, silpni ir nerviszki ISZGYDOMI PO TIKRA GVARANCIJA, ARBA PINIGAI SUGRAŽINTI.

GYDUOLES DYKAI IKI ISZGIJIMUI.

Offiso valandos: Nuo 10 ryto iki 4 po pietų, ir nuo 6 iki 7 vakaro. Nedėlioms ir per šventes nuo 10 iki 12.

State Medical Dispensary,

PIETVAKARINIS KAMPAS STATE IR VAN BUREN UL.

Inejimas per 66 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Išsikirpk šitą, nes ne visados eis laikraštyje. Šitas yra geras dėl egzamino su X-Spinduliais.

NSRA

Koznas Sergantis i labai trumpa Laika gal pasveikt.

Jeigo kuris sergate, tai mes galim duot roda, raszik pas **Dr. E. G. DRAKE,** dažiuretoja ir primvedžiu gydytoju

"National Medical Association,,

sanariu New Yorko ir Pensylvanios universitetu, kuris per 31 metą sunkiu darbu ir praktika darodie kad nera tokiu ligu ar senu ar apleistu pripažintu už neižgydumas pas vyrus, moteris ir vaikus katru jisai negaletu iižgydyt.

Nes yra negalimas da kta, kad viens gyditojas galetu visus silpnumus tikrai žinoti ir juos iižgydyt, del to Dr, DRAKE kožnai ligai turi atskirą gyditoją. Paciento silpnumo liga bus visiems gyditojams perstatyta. Kožnas silpnumus tokiu budu turi atskirą sau gydytoją, bet Dr E. G. DRAKE su visais gydytojais visus silpnumus paduotus laiszke iszbando ir kožnam rasztu užtikrina visiszkai iižgydymą.

Kožnas sergantis rasztu apturi užtikrimimą jog isz savo ligos bus iižgydytu. Sergantis kreipiantis i musu namą uzsimoką tik wieną syki, neadbodamas ant to, kiek laiko jis tę tures gydytis.

Kad senas Medical Direktor Dr. DRAKE gal visiszkai ligą iižgydyti ir visada kožnam serganezem pagelbet, matyt isz raszto kur Dr. DRAKE kožna diena gauna, isz tu pora kopiju talpinam, neturedams wietos del daugiau.

Johnstown, Pa., 18 Junius 1903.
Guodotinas Ponas Daktaras!
Kožnas kuris sergate, duodam roda, neatidiekit dieną nuo dienos, tik tuojau raszikit pas Pona Dr. Drake o jis i labai trumpa czesa jums pagialbes.
Asz buvau sergantis kataru ir galvos skaudejimu, jusu medicina mane iižgyde, už ka jum labai dekui. Dieve duok jam senibies ir szczesti. Su guodone
A. SLAVA.
101 2d Ave., Johnstown Pa.

Minersville, Pa., 22. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Drake,
Labai dieku Pons Daktare už iižgydyma. Nieks negalejo mane pagialbet, jusu lekarstos siusta man per expresa iižgyde mane i trumpa czesa.
Kad ne jusu medicina, asz ne žinau, kas su manim szendie but.
Su guodone
PAUL REDŽYEKI.
Box 140. Minersville, Pa.

Indianapolis. Ind., 12. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Dr. Drake,
Nieks ne gal apraszit to skausmo kuri turejau kaulnose, asz potretinau daug piningu pas visokius Daktaru už dika, sirgau metus ir mysliau reikes man numirt. Iž gazetos asz dosizenojau ape Poną Doktorą ir jusu Medikal Association. Jusu medicina i labai trumpa ir czesa mane pastate ant koju, už ka jum abai graželi dieku. Asz rekomendawoju i jus institutą wisiem mano pažistamem ir prietelliam.
Su guodono
JUW KANAY su familja.

jeigo kuris sergate, tai nie atidekit dieną nuo dienos bet nusiduokit laiszku ar asabiszkai prie NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION o paaiszkinimus Lietuviszkoj kalboj gausite, Wieno laiszko usztektinai, jejgu jame savo ligą prideranozlai apraszisit Raszykit mums Lietuviszkai, ar kokia jus kalba norit.

VALANDOS PRIEMIMA: Kožna diena nuo 10 iki 1 val. ryte ir nuo 2-5 po pietu. Nedieliomis nuo 10 iki 1 val. ryte.

Gromatas meldžiam ant szio antraszo siusti:

Dr. E. G. DRAKE Viriausias gydytojas **National Medical Association**
34 WEST 26 STREET, NEW YORK.

Temykite!

Praneszu visiems savo kostumeriams, kad asz perkeliau savo sztora Laikrodžiu, Laikrodeliu, Graznu ir Muzikaliszku Instrumentu isz po No. 3340 Fisk st. po No. 3305 Auburn ave. kur žymiai padidinau savo bizni teip, kad dabar pas mane vali gauti viska kas ko reikalauja isz virszpeminetu daiktu. Asz teipgi taisau Laikrodžius Laikrodelius ir visokius muzikaliszkus instrumentus. Kas turite ka ant pataisymo, meldžiu pas mane atnesti o viskas bus pataisyta kuogeriausiai. Su guodone,

J. MIRAUSKIS,
3305 Auburn Ave., Chicago, Ill.

Skaitykite visa!

Naujai Iszrastos Gyduoles.

Nuo galvos skaudejimo, dantu gelimo, plauku silnkimo, pleiskanu, jos iszvalo galva, sutvirtina plaukus, stabdo galvos svalgima, nosies užkimszima ir tt. Prisiunsk 25c markems ir gausi jas. Podraug praneszu visiems lietuviams, kad asz atpirkau visa bizni Zubovo sekretu ir slaptybiu ir tie, kurie yra prisiunte pinigus Zubovui, tai taveta nuo manes gaus; asz dabar tas slaptybes parduodu už labai maža preke. Kas prisiuns $1.00 gaus keles aztukas. Pas mane teipgi galite gauti gromatoms popieru su grazials apskaitymais, ka kožnas skaitydamas apsiverks Prisiusk 25c markemis ir gausi tuzina tu popieru o už 1000 $8.00. Adresuok:

GEORGE PUPAUSKIS,
873 33rd St., Chicago, Ill.

Junki akur tu begi? Nugi pas Piatra Szlaki nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska oczisczczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diena, tai jau ilgiau su tamista kalbeti ne galiu. Lik sveikas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir paklauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbėti angliszkai. Ateikite pas mane, o asz jum patarnausiu už dyka visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiave isz kitu miestu galite gauti pas mane geriausia nakvyne.

Petras Šlakis,
3321 Auburn ave., Chicago, Ill.
(Tarpe 33 ul. ir 33 pl.)
Telephonas Root 21.

HILLE'S FOTOGRAFAS,

3452 S. Halsted St.

Sulma puikus Fotografijas; už tuzinį tiktai

$2.00

Asz vaikšiu ir kitoms reikalu nuimu Fotografus. Kitus kuopuikiausius.

F.P Bradchulis

Attorney and Counse'or at Law.

Chamber of Commerce Bldg. Room 709

S. E. Corner LaSalle & Washington sts

CHICAGO, ILL.

Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 168 W. 18th, Cor. Union St.

Telephone Canal 484.

TEMYKITE.

Geriausia prekyste dėl Lietuvių.

Kiekvienam kurs prisiųs savo adresą, tam prisiųsiu DYKAI naują lietuvišką KATALIOGĄ, kuriame yra daugybė: armoniką, skripką, klernetų, skambinančių skrynučių, ir rašomų mašinukių. Reikalaujant laikrodėlių katalioga, reikia prisiųsti už 5 ct. markę dėl pačto kaštų, o greitai bus prisiųstas.

Dėl guodotinų draugysčių dirbame pečtis ir tenkėliius už preinamiausią prekę.

Adresuokite teip:

M. J. DAMIJONAITIS,
3138 LOWE AVE., CHICAGO, ILL.

Draugysczių Reikalai

Susirinkimas.

Brooklyn. Didelis ketvirtinis 38-tos Kuopos Susiv. Liet. Amer. susirinkimas atsibus nedelioj, 2-tra val. po pėtu, svetaineje po nr. 73 Grand St., Brooklyn, N. Y. Todel visi draugai yra užkviečiami pributi ir iszgirsti svarbius apsvarstymus, teipgi stengtis ineszti savo kvartaline dokle.

Juozas Szunskis, Sekr.

Balius.

Brooklyn, N. Y. 3-czias didelis metinis balius 38-tos Kuopos Susiv. Lietuviu Amer. atsibus subatos vakare, 17 d. spaliu (Oct.), 1903 m., prasides 7:30 Svetaineje Caecilia Hall, po nr. 101—103 Grand St., Brooklyn, N. Y. Muzike bus per deregenta B. Rinkeviczių. Užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaites kaip vietinius teip ir aplinkinius ant teip prakilnaus pasilinksminimo, kur visi busite užganedintais ir priimti kuogeriausiai.

Komitetas.

Temykite!

Philadelphia, Pa. S. D. Kuopos bus laikytas susirinkimas 3 d. Spaliu (Oct.), 1603, 8 val. vakare, saleje Lietuviu Citizens Kliubo, 2832 Clerfield St. Todėl visi sanariai yra kviečiami kuoskaitlingiausiai atsilankyti.

Komitetas.

Paskutinis Saliuninku Basket PIKNINKAS.

West Pullman, Ill. 4 d. spaliu (Oct.) 1903, bus laikytas paskutinis piknikas szios vasaros, ant kurio užpraszo sekanczias draugystes: Szv. Vincento, Szv. Mikolo ir Jaunu Lietuviu Kliuba, susirinkti in Buzos sale ant 10 val. ryto, isz kur tiesiog atmarszuos in West Pullman Paul Grove. Muzika bus isz pat Rymo italijonu. Todel kviečiame visus saliuninkus atsilankyti.

Su guodone,
P. Kareckas.

Baltimore, Md. Tevynes Myletoju Draugystes Kuopa, laikys savo susirinkima, subatoj, 3 d. spaliu 1903, saleje po nr. 213 Green St., ant burio yra užkviečiami visi sanariai ir užsimoketi metine mokesti 60c., teipgi gales ir nauji prisiraszyti, teipjau taps naujai iszleistos knygos sanariams iszdalintos.

Su guodone Vincas Kvederas.

Chicago. Utarninke 6 d. spalio 1903 Jaunu Amerikos Lietuviu Pasilinksminimo Kliubas, laikys savo prieszmetini susirinkima, saleje 3400 Auburn ave., 8:30 val. vakare, ant kurio turi pributi kiekvienas sanarys, ant szio susirinkimo, nes bus iszduota rokunda nuo praejusio baltaus, todel sanariai privalo atsilyginti už parduotus tikietus.

Su guodone,
J. Bagdžiunas, sekr.,
931 33rd Str.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugu: Vincento Pelacko ir Kazimiero Banaiczio, abudu Kauno gub., Sziauliu pav., parapijos Szeduvos. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Joe Juckevicze,
244 Spring Alley, Pittsburg, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Andriaus Naujalio, isz kaimo Vesalavos, Mikaliszkio gm., Marijampoles pav., Suvalku gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Mike Naujalis,
Box 267, South Wilmington, Ill.
Grundy Co.

Pajieszkau lietuvaites nuo 16—25 metu ant apsivedimo. Teiksis atsiszaukti vien laisvamane, mokanti kiek nors raszyti ir grajyti ant piano.

Box 35, Springfield, Ill.

Pajieszkau savo kaimyno, Adomo Meszkio, Kauno gub., Sziauliu pav., Papiles parap., kaimo Dragyniu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Dominykas Stulpin,
Box 45, Mendelssohn, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Antano Paulekо, Suvalku gub., Seinu pav., Leipunu gm. ir parapijos, kaimo Druskeninku, puse meto atgal gyveno Durango, Cclo. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Vincas Paulekas,
Box 162, Athens, Ill.

Pajieszkau savo brolio, Povilo Labanausko, Suvalku gub., Kalvarijos pav., Krosnos gm., Simno parap., kaimo Ateninkeliu, teipgi ir szvogerio Jono Branuszaucko, Suvalku gub., Seinu pav., Szventažerio gmino, kaimo Kamisariutkos. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jos. Labanauskas,
653 Ferdinand St., Scranton, Pa.

Pajieszkau savo pusbrolio, Franciszkaus Matuko, Kauno gub., Radviliszkio parap., isz kaimo Gendviliu, 4 metai kaip Amerike, pirmiaus gyveno Baltimore, Md. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Teodor Vaichulis,
212 First St., Elizabeth, N. J.

Pajieszkau savo draugo, Juozapo Radavicziaus, Kauno gub., Telsziu pav., isz miesto Varniu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Aleksandra Porembski,
Box 1270, Pullman, Ill.

Pajieszkau savo draugu: Mateuszo Armalio, isz Rudupiu kaimo, Lukes parap., Antano Struszinskio isž Prienupiu kaimo, Telsziu parap. ir Antano Lileikio isz Patumszaliu kaimo, Lukes parap., visi Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Frank Norkus,
55 Sudbury St., Boston, Mass.

Pajieszkau savo draugu: Jono, ir Augusto Varendrotu ir juju sesers Jetes, ji yra naszle, turi du vaiku, vaikas yra 15 metu senas, o mergaite 17 metu, du metai atgal gyveno Chicago, Ill. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Anton Bliuvas,
Box 76, Humbert, Pa.

Pajieszkau savo tikro brolio, Juozapo Melinio, Kauno gub., Raseiniu pav., Vidukles parap., isz kaimo Lataku, asz jojo sesuo pribuvus isz kajaus pas J. Rumbavicze, meldžiu atsiszaukti ant adreso:

J. Rumbavicze,
Box 364, Westville, Ill.

Pajieszkau vienos ypatos, Selvestro Urbono, jis paeme $110.00 del užstatymo belos ir prasiszalino isz czia, jis vidutinio ugio, raupleto veido, su apgamu ant sprando, jeigu kas ducs žine apie ji gaus nagrados $50.0, jeigu kur jis atvyktu tegul lietuviai apsisaugoja. Jeigu kas apie ji žinote praneszkite ant szio adreso:

Stanislovas Paplauskas,
Black Diamond, Pa.

"AUSZROS" Dr-tes fondas, besimokinancziai lietuviszkai jaunuomenei.

Aukos isz Carnegie, Pa:

Antanas Savukaitis..... 25
Ignotas Savukaitis.....10
Kazimieras Selvestraitis.....10
Aleksandra Papelka.....25
Kazimieras Papelka.....25
Antanas Jankauckas.....25
Petras Liepa.....25
Martinas Piungis.....10
Kajet. Gedaminas.....10
Franciszkus Kiselauskas.....10
Juozapas Revetkas.....25
Dr-te Szv. Antano.....70
$2.70

Szia suma paskirstom teip:
Kankintiniams $1.00,
Visztaliui 65c. ir „Auszrai".....$1.00

Pasiuntimo kasztai 5c.

Auko issz Roscoe, Pa.:

A. Gustanis.....1.00
J. Melynis.....50
L. Katilius.....50
A. Rekus.....50
S. Janulis.....50
A. Ilgunas.....50
A. Balsys.....50
Viso $4.00

Szia suma paskirstom teip:
Kankintiniams $1.00; Delegatui in Nyderlandija $1.00; Visztaliui 50c. ir „Auszros" dr-tei.....$1.50

Aukos isz Courtney, Pa.:

Juozapas Kruopus.....10
Jonas Szlemz.....10
Kaz. Meluzis.....10
Sim. Sinkeviczius.....10
Juozapas Norvilas.....10
Jurgis Venczulis.....10
Izidorius Miltakis.....10
Kaz. Szedvilas.....10
Vincas Jankauckas.....10
Antanas Sabutis.....10
Jonas Kinderis.....10
Stasis Kinderis.....10
Dom. Lekavicze.....25
Peter Dendi.....10
Viso $1.55

Szia suma paskirto teip:
Kankintiniams 70c., Visztaliui 25c. ir „Auszros" dr-tei.....60

Nuo Scrantono „Auszros" Dr-tes

Kuopos per dra Baceviczių.....3.75
Isz suaukautu ant mitingo „Vytauto" dr-tes, New Haven, Conn.....1.25
Buvo $366 85
Sykiu $374.95

Stipendija Europoje besimokinancziai Frank. 159..... ....$31.27
Lieka $343.68

Aukos VISZTALIUI.

Isz surinktu auku Rascoe, Pa.....50
Isz surinktu auku Cuortney, Pa.....25
Isz surinktu auku Carnegie, Pa.....65
Buvo $18 38
Sykiu $19.78